

27812, II, C, 9

80 br

113
1870

Brencelj

v

koledarjevi obleki.

Kar bogatin še za groš ne dobi,
Se men' po očetu v možganih rodi.

Spisal

Jakob Aléšovec.

V Ljubljani 1870.

Natisnil J. Blaznik. Založil pisatelj.

V

koledarjevi obleki.

Kar bogatin še za groš ne dobi,
Se men' po očetu v možganih rodi.

Spisal

Jakob Aléšovc.

V Ljubljani 1870.

Natisnil J. Blaznik. Založil pisatelj.

Kolegijski Obywat

Wszystko co jest w tym

Jakob Altmann

030 019333

Predgovor.

Kar bogatin še za groš ne dobí,
Se men' po očetu v možganih rodí.

 Brencelj v koledarjevi obleki“ je tukaj. Dolgo se je sicer rodil a kar hoče biti dobro, ne pride kar tje v en dan na svet, kakor na primer nemškutar, kateri pride še prej ko se je napovedal ali preden ga je kdo želel. Premislite, kako dolgo so ljudje pričakovali izveličarja, kako judje zdaj še pričakujejo svojega mesijasa ravno tako, kakor mi „Antikrista“.

Kar je pa čez vse dobro, tisto še večidel ne pride, n. pr. svoboda ali pravi liberalizem je izvrstna reč za Slovence, enakopravnost bi jih posebno osrečila; a ravno ker sti ti stvári za Slovence jako dobri, jih menda ne bo nikoli ali pa vsaj ne tako hitro, kakor si jih želimo.

„Brencelj v koledarjevi obleki“ ni tako dober za Slovence kakor omenjene stvari, zato pa je tudi prišel. Mnogo je govoril že svet o njem, nekteri so rekli, da ga ne bode, da so vsa naznila sleparna, da se je „Brencelj“ po stari navadi tudi zdaj prav debelo zlagal. „Parturiunt montes et nascitur ridiculus Brencelj“, ali po slovenski: „Hribi rodijo in iz njih prileze smešen Brencelj“, in sicer tak, kakoršnega smo že poprej poznali. Mislili smo, Bog ve, kaj bo prišlo na dan, zdaj pa ni nič, ko navadne bukvice v prav pohlevni in priprosti obliki, in noter so pogrete smešnice.“

Tako se bo jezil marsikdo, ki pogleda njegovo obleko; ta je sicer navadna in malo vredna, a kar je pod njo, bo morda marsikomu všeč.

„Brencelj v koledarjevi obleki“ ima namen, prostemu ljudstvu in slovenski inteligenciji ali omiki — če jo je že kaj — razjasniti in razkriti slovenske in nacionalne sleparije, kar se najbolj lahko zgodi, če ob enem dokaže in razvije dobrote in pristojnosti liberaluške ali konstitucionalne ustave. Tedaj ima kratek obris te postave, zapisnik udov blatnovaškega ministerstva, premembe političnega obnebja, solnčne in mesečne mrake ter družih stvari mnogo, katerih vednost je vsakemu potrebna. Pridanih je še nekoliko zabavljivih in resničnih laži in lažnjivih resnic deloma v jasnih dogodbah, deloma v uganjках in sklepih.

To je kratek zapopadek vseh resnic, ktere je na nemčurskem in slovenskem polju našel „Brencelj“. Kdor več pové, kar vé, je lažnjivec. Če bo s tem povzdignjen in zasejan nemški duh v slovenske dežele in iztrebljen slovenski, se bo „Brencelj“ prav ponosno za nos prijel in rekel: Kar se Dežmanu in njegovim privržencem ni posrečilo, to je storil „Brencelj v koledarjevi obleki“.

Le po njem, Slovenci in nemčurji, liberaluhi in renegati, dokler ga je še kaj; v kratkem ga ne bo več in zopet v kratkem bo prišel za leto 1871, se reče, ako mu ne brani slavna policija ali oče Pajk, in ako ga ne pokličejo na Žabjek, kjer je ričet in škripanje z lačnimi zobmi.

Živila Dežmanija!

„Brencelj“
v koledarjevi obleki.

1870. leto

je že zavoljo tega imenitno, ker je prvo in zadnje tega imena. Vrh tega pa je še imenitnejši zavoljo teh-le dogodeb:

Leto poprej (1869) se je rodil „Brencelj“ v lažnjivi obleki.

Dve leti poprej so bili Nemškutarji na Ježici po kmetih slovesno v Ljubljano spremljeni.

Leto poprej se jim je enaka na Janjčah godila.

Leto poprej so se bili nemčurji pri volitvah trikrat spekli.

Leto poprej so šli nemčurji v Celje „ferfassungstagovat“.

Leto poprej je prišla Ljubljana v konstitucionalno liberalno sužnost.

Leto poprej je šel Ljubljanski župan z zaupnico na Dunaj in jo je za „fige“ zamenil.

Leto poprej so konstitucionalni liberaluhi zavoljo tega po „Brencelju“ planili in ga hoteli zadušiti, a porotniki so ga oprostili.

Leto poprej je še bil nemškutar Giskra avstrijski minister.

Leto poprej se je po davkarijah in c. kr. uradnih slovenskemu kmetu pisalo v nemškem jeziku.

Leto poprej je bila Kljun kranjski deželni poslanec.

Leto poprej je prav ta Kljun dobil od volilcev nezaupnico in je postal dvorni svetovalec s 4000 gld. letne plače.

Leto poprej je bila za nemce in nemškutarje v Avstriji vsaki dan nedelja.

Slovenci pa so imeli vedno štiridesetdnevni post.

Leto poprej je v ljubljanski okolici še Pajk bil strah.

Leto poprej so mislili ustanoviti „Slovenijo“.

Leta 1870. pa se je rodil „Brencelj v koledarjevi obleki“;

Pajk ni več strah ljubljanske okolice“;
so se nemčurji po Kranjskem in Štajerskem in po Gorici in Primorskem Lahoni pri volitvah zopet zelo osmodili;
je Ljubljana še vedno v konstitucionalno-liberaluški sužnosti;

še „Brenceljna“ niso silili na Žabjek;

ni Giskra več avstrijski minister;

ima Avstrija že tretje ministerstvo;

se piše slovenskemu kmetu po davkarijah
in c. k. uradnih še v nemškem jeziku;

je Kljun po milosti velikega posestva na cesti pobran, zopet poslanec v kranjskem deželnem zboru, a minister še ni;

je za Nemce in nemškutarje v Avstriji vsaki dan nedelja, Slovenci pa imajo štiridesetdnevni post;

še mislijo zidati „Slovenijo“, a začela se še ni;

od zraka še ne plačujemo davka, pa ga bomo v kratkem.

Solnčna sprememba

je ena že bila, videla se je na Dunaji in po nemčurskih deželah in sicer tisti dan, ko je Giskra mrknil. Brž ko ne jih bo še nekoliko; videle se bodo posebno v ministerijalnih krogih. Po slovenskih deželah pa je neprenehoma solnčni mrak, le po zahodu Giskre in v začetku Potocki-a se je malo posvetilo za-nje. — Ob času volitev je za liberaluše po deželi neprenehoma solnčni mrak.

Lune mrak

je vselej, kedar taboruje ljubljansko konstitucionalno društvo, ker ta čas zarad nemčurjev ni videti meseca, in ker ti sploh temoto ljubijo.

Zvezde.

Dežman, jako nestanoviten planet, se vidi celó po dnevu v deželnem odboru, v redakciji „Tagblatta“ in tu pa tam na ulicah; po noči se vrtita krog njega dva policaja, vendar se prikaže v nemčurskih zborih, kazini itd. Lansko leto je bil trešil skup z drugim neznanim, po policijskih zvezdogledcih še ne najdenim planetom na št. peterskem predmestji; zadonelo je kakor pok od klofute. — Ta zvezda se je 48. leta videla na slovenskem obnebj.

Kljun, enako prvemu gibljiv planet z dolgim repom na nosu, kateri se je dolgo vrtil krog ministerijalnega solnca in svetil posebno nemčurjem, se je 21. maja meseca zopet skril; prikazal se bo zopet v sredi nemčurskega vélikega posestva.

Suppan, nepremakljiva zvezda (Fixstern), ki prejema svojo luč le od ministerstva in Dežmana, sveti le nemčurjem, renegatom, konšt. zboru in mestnim očetom.

Lašan, še le zdaj znajdena zvezda v podobi velike sekire in mesnice za Slovence, se le sveti, kedar dobi od ministerijalnega solnca svetlobo. Zdaj je zopet zašla in se ne bo več pokazala na političnem obnebj.

30 jogrov, pred kratkem najden šopek zvezd, ki pa le Ljubljani, pa še tej le slabo svetijo in se vedno krog vlade vrté.

Vreme

je letos jako nestanovitno in enostransko, ob enem nemčurjem najlepše solnce sije, Slovence pa burja brije ali pa mraz stiska. Sploh pa se sme reči, da je na kmetih Slovencom jako ugodno vreme, nemškutarje pa včasih, kakor nekdam na Ježici in Janjčah, toča vjame.

Po mestih, posebno v Ljubljani, rada pada nemčurska slana na slovensko setev, pa je vendar ne po-

smodi. Ugodni vladni dež v zvezi z vladnim solncem jako kviško goni nemčursko setev, a v kratkem jo posmodi slana pri volitvah. Letos bo jako slaba letina, nemčurji niso po deželi prav nič poslancev pridelali; kar jih je po mestih in v velikem posestvu doraslo, niso veliko vredni in če se jih ne bo iz Nemčije kaj vpeljalo, bo veliko pomanjkanje in to tim več, ker ni upanja, da bi bilo za nemčurje kaj slovenskih poslancev na prodaj. Iz Pruskega upajo nemčurji pomoči.

Na Štajerskem je nekaj boljša letina, dasiravno je klerikalna slana mnogo škode storila. V Celju je neprenehoma lepo vreme (Schönwetter), krog Maribora pa so Slovenci na pogorišču, ker vlada požigalec (Brandstätter).

Se vé da se pod tako nemilim vremenom tudi nemške kulture ne bo obilno pridelalo. Da se potrebam vstreže, bo treba vpeljati jo iz novega iz Nemčije in Prusije. — Renegaško drevo je jelo v začetku pod milimi žarki Giskrovega solca prav lepó cveteti, a potem je pritisnil nenadoma hud mraz in cvetje je zvenelo, tako, da je bilo prav malo črvivega, piškovega in kislega sadja, katero na političnem somenju skoro nima nobene cene, ker tudi barvo rado spremeni in okus zgubi. Tega leta sad že celó Nemcem ne diši, tako da so ga iz svojih kupčijskih bukev do malega izbrisali in iz političnih shramb popolnoma bacnili.

Kmečki pregovori (Bauernregeln).

Spisal Korel Dežman.

Prosenec.

Ako je v novem letu malo snega, je znamenje, da ga je malo padlo.

Če zajec gre memo repnega perja in se ga ne loti, je to gotovo znamenje, da je že sit.

Ako o svetem Pavlu ni snega, je kopnó.

Če zadnji dan prosenca voda v posodi ne zmerzne se sme upati, da ne bo več zmerzevalo — v tem mesecu.

Svečán.

Če je Svečnica mrzla, zebe vsacega, kdor ni v kožuhi ali na gorkem.

Kedar pade pepelnica že v ta mesec, se manj ljudi omoži in oženi, kakor če bi padla v prihodnjega.

Sveti Matija led pobija, če ga ni, ga pa ne more.

Če se v tem mesecu že bliska, se večkrat posveti, ko navadno.

Sušec.

Če hoče iti lesica v tem mesecu čez vodo in ni še zamerznjena, jo mora preplavati.

Če kako drevo že v tem mesecu cvete, je to znamenje, da se še ni posušilo.

Če imaš na Šmarni dan petico v žepu, nisi brez denarja.

Če greš na sv. Jožefa dan v cerkev in slišiš za sabo lajanje, naj ti bo gotovo znamenje, da je tisti, kdor laja, — pes.

Če primeš črnega mačka za rep in ga vržeš čez streho, bo gotovo na uni strani na tla padel.

Mali traven.

Če v tem mesecu nemškutar slovenski govori, je znamenje, da zna.

Če so Velikonočni prazniki lepi in gorki, se ni bati, da bi v snegu obtičal.

Če Vélíki ponedeljek na vse zгодaj daš beraču krajcar, imaš ti enega manj, on pa enega več.

Ako pade v tem mesecu sneg že drugič, je gotovo da je že prej enkrat padel.

Ako v tem mesecu sneg ne skopni, skopni pa v prihodnjem.

Vélíki traven.

Če mačka prvi dan stri petero mladih in ji vsi poginejo, nima nobenega.

Če v tem mesecu vedno le na desno gledaš, ne vidiš tistega, kar je na levi.

Če slišiš kukovico v tem mesecu, šteje, kolikokrat zakuka; če zakuka trikrat, naj ti pomeni, da boš živel do smrti.

Če si o Trjaciéh že tiči delajo gnjezda, jim jih pozneje ni treba delati.

Rožni cvet.

Če v začetku meseca zelo dežuje, je mokro po tleh.

Če se o Šentjanžu bliska in gromi, gre rad dež.

Če v tem mesecu greš o polnoči memo pokopalšča, ne ležiš doma v postelji.

Ako odrežeš odcvetelo praprot tik korenine in jo vtakneš v peč, kedar se kruh peče, se hitro posuši.

Mali srpán.

Če obuješ prvo nedeljo tega meseca nove škornje in hlače in oblečeš novo suknjo ter nov klobuk deneš na glavo, in te vjame dež na polju, je vse mokro.

Če je veliko brenceljnov na paši, živina rada bezljá.

Če v sredi tega meseca žito še ni za žetev zrelo, je treba čakati s srpom.

Če greš na sv. Jakopa dan v gojzd in najdeš spavajočega zajca v grmu, bo gotovo tekel, kedar te zagleda.

Vélíki srpán.

Če vzameš prvi dan tega meseca o peti uri zjutraj suho palico in jo zasadiš konec zelnika v zemljo, potem se vrneš domu in jo pogledaš še le čez sedem dni, bo suha, kakor poprej.

Če v sredi tega meseca o poldan na vso moč tečeš dve uri deleč, ti je zló vroče in se strašno spehaš.

Če je v tem mesecu proso že tako veliko, da se zajec v njem skrije, ga (zajca) ni videti.

Če o sv. Jerneju še niso lešniki zreli, pa še zoré.

Če ubiješ jajce, ktero ti je kokoš znesla na sv. Jerneja dan, najdeš v njem rumenjак; če tega vržeš ob zid, je zid rumen.

Kimovec.

Če najdeš zgodaj zjutraj jabelko na tleh in ko jo prerežeš, zelene peške v njem, ni še zrelo.

Če v sredi tega meseca lovec na zajca sproži in zajec še hitrejšje teče, ko poprej, je to slabo znamenje, da ni zadet.

Prav tako je, če v tem mesecu lovskemu pesu na rep stopiš in če zacvili, to znamenje, da ga boli.

Kozopersk.

Če je v tem mesecu krava breja, je to znamenje, da bo enkrat strila.

Če v tem mesecu kak denar zgubiš in sicer na kraju, kjer je mnogo kokoši, vjemi petelina in če mu trebuh prerežeš, boš našel v njem čeva.

Če te o sv. Mihelu kaj srbi, sezi pod pazduho in in če kaj vjameš, je bolha.

Če na sv. Mihela dan najprej zagledaš pajka, je to znamenje, da še sebe nisi prej videl.

Listopad.

Če na vseh Svetnikov dan pade že sneg, ti je treba dobrega obuvala, da moreš iz hiše.

Če deneš na Vernih duš dan gabrovo poleno, ktero si o kresu odklal, v ogenj, ti bo prav hitro pogorelo.

Če že pred adventom prešiča zakolješ, ješ prej klobase, kakor oni, ki ga zakolje še le pred Božičem.

Če so zadnji dnevi tega meseca topli in suhi, je potem zima dolga ali kratka.

Gruden.

Če pokladaš živini dobro in suho krmo, jo prav rada jé.

Če na adventno nedeljo zjutraj visijo zmrzli curki od strehe, je to znamenje, da je po noči zmrzevalo.

Če o Božiču sosedu posodiš dva goldinarja in on trdi, da si mu posodil le enega, naj ti bo znamenje, da je goljuf.

Če greš Silvestrovi večer na razpotje, kjer se poti križajo, in si želiš bogastva, in če potem sežeš v žep, boš našel prav toliko denarja v njem, kolikor si ga imel prej. Ako pa o polnoči vržeš zadnji krajcar kar moreš daleč na levo od sebe, si potem brez denarja in krajcar boš prav težko zopet našel.

Dežman in letni časi.

Pomlad.

Komaj v pomlad se stajal je sneg,
 In zimska mrzlota pojenja,
 Vstaja že Dežman po noči ob treh,
 Ko komaj danit' se začinja.
 Sadú da mu mnogo zemljiče rodi,
 Je treba, da z dobrim ga gnojem godí.

Brž ko na noge se zjutraj on sprav',
 Že gnojnico meša smrdljivo,
 Dober da gnoj in prav masten naprav',
 Poliva ž njo „Tagblatt“ marljivo.
 Potem to smrdljivost po njivah zlije,
 Slovenski pa vodi vse jeze zapré.

Kmalu pogleda kulture te sad
 Iz puste slovenske mu zemlje;
 Dokler je šibek, mehok in še mlad,
 Ga slana slovenska zló jemlje.
 Da toraj po setvi tud' žetve bo kaj,
 Potreba je trdnih uradnih ograj.

Poletje.

Zrno sejano zoreti začné,
 Nevarnost mu žuga še burje,
 Ktera 'z „Slovenije“ na njega pridré,
 Neusmiljeno brije nemčurje.
 Pa tudi se bati, da Janški vihar
 Priljubljene drage mu setvi ne kvar'.

Bliža volitev odločni se dan,
 Ko žito sejano je zrelo;
 Grablje, koso si nabrusi šteman,
 Da ž njimi se žito bi želo.

Na zadnje vso robo v besago pograb',
A letos mu setev splačala se slab!

Hud klerikalni, slovenski tud' puh

Požgal liberalno mu setev;

Vsak skor mu zrnček je prazen in suh,

Da vredna skor truda ni žetev.

Le v vél'kem posestvu je tol'ko nažél,

Da piclo življenje bo v zboru imél.

Jesen.

Bunk zdaj ni treba na Janjčah iskat',

Da nosil bi jih prot' Ljubljani,

Tudi ni treba na Jež'co krevljat',

In tje ne, kjer hudi Ižani.

Ker toča je janjška pobila povsod

Moralično drzni nemškutarski rod.

Žalostno Dežman obriše obraz,

Ki moker od vročega pota;

Ude mu stresa skor zimski že mraz,

Zastonj se je trudil, sirota!

Zastonj je po njivah s „Tagbláttom“ gnojil,

Zastonj se smehljaje krog kmeta vrtil.

Treba za zimo skrbét' za živót,

Da truplu življenje ohrani;

Kar je nemčurstvu, lib'ralstvu na pot',

Naj hitro se s Prusi odstráni.

Tedaj le na Pruskem se seme dobi,

Ki slano slovensko čvrsto pretrpi.

Zima.

Zima! Miruje naj brana, ker led

Otrdil je rahle dobrane;

Niti požrešna slovenska govéd

Ne more do pruske še trave,

Globoko zakrito zdaj zrno leži,
Da vdarilo kviško bo, vedno preži.

Posli kmetijstva, ki pridno po let'
Se trud'li so, pleli orali,
Tirjajo plačo, in Dežman zavzét
Njihovo le delo pohvali.
Zlat križec ta tirja, mu hvala premal',
A drug hoče biti nemčursk general.

Dežman razkačen ko tiger srdit
Pokaže jim grablje že snete:
„Pójte, predrzne se žabe solit,
Jaz nimam ko grablje proklete.
Skor' bom prišel tud' jaz, vaš komandant,
Z nemčursko kmetijo na Kranjskem na kant.“

Kratek načrt

konstitucionalno-liberaluške ustave.

I. Vladarstvo.

Ustava je sploh način, po katerem se vladajo národi tako, da je to vladanje, postavodajalstvo itd. v prid narodov in države. Da se to doseže, je treba vladati v soglasji z željami ljudstva ali državnikov. Treba tedaj zvedeti želje in potrebe ljudstva, da se more na-nje ozirati zlasti pri postavodajalstvu. Tedaj se pokličejo možje iz vseh dežel in narodov, kateri v skupnem pogovoru, posvetovanji in porazumljenji nanaledijo kopita, po katerih se potem vsem narodom čevlji delajo. Iz srede teh mož se izvoli potem ministerstvo, ktero pomaga vladati ali splošno vlada.

Ta ustava je liberalna, svobodna ali konstitucionalna, ktera bi bila za vsak národ, tedaj tudi za slovensko ljudstvo jako koristna in potrebna.

Liberaluški zarod pa ima svojo posebno ustavo. Način te ustave je tak, da se posebno na liberaluhe ozira in tudi takrat, kedar se drugim narodom krivica godi.

Vladarstvo liberaluške ustave je samovlada t. j. liberaluhi hočejo samo vladati; ta vlada je zopet svobodna, t. j. vsak liberaluh sme vladati, kakor hoče, kakor je njemu bolj koristno, neozziroma na to, kar drugi zahtevajo; vsak sme vladati ne le liberaluhe, timveč posebno druge narode in ker je podlaga temu vladanju popolna prostost, se mu tudi ne more braniti, da vlada, kakor mu je drago.

Iz svoje srede izvoli liberaluški zarod ministerstvo, t. j. može, kateri imajo dolžnost, skrbeti za to, da se liberaluhu ne godi škoda, kateri pišejo obrek-ljive članke po tujih časnikih, zabavljajo v domačih listih in deželnih zborih in se povsod repenčijo, kakor da bi bili zastopniki slovenskega naroda.

Predsednik se izvoli sam, in sicer je tisti, kateri zna najkrepkejši obrekovati, zabavljati in kateri je največji sovražnik slovenskega naroda. Razloči se od drugih udov ministerstva le po tem, da ima po noči dva policaja pred hišo. Odgovornosti nima to ministerstvo nikakoršne, timveč vse sme storiti, kar hoče. Vendar je toliko zavezano, da mora povsod slovensko reč zatirati in liberaluško podpirati.

II. Postavodajalstvo.

Dasiravno je liberaluška vstava čez vse prostoljubna, neomejena, tedaj ne potrebuje postav, da bi jo mejile, so postave vendar-le za druge.

Sklepa in daje jih liberaluški zarod sam in sicer po porazumljenji z vsemi renegati, nemškutarji, liberaluhi itd., kateri se shajajo v posebnih shodih, tu zabavljajo in črnijo narode in sicer svobodno, t. j., kolikor se komu prileže.

Da dosežejo popolno svobodo, je treba, se vé da, Slovence ograditi in zato so posebno pripravne postave; krog te ograje se liberaluhi potem zvirajo

in prekucujejo, kolikor komu ljubo, mečejo iz nje po Slovencih blato, jih brecajo itd. in ti morajo Boga hvaliti, ako jim je dovoljeno, iz ograje gledati liberaluško brcanje. Sicer pa je postava ograja Slovincem kakor liberaluhom in nemčurjem: prvim, da jim brani se iznebiti zabavljivcev, ker ne morejo iz nje; drugim, da zamorejo brez nevarnosti Slovincem osle kazati in jim fige moliti.

Ako Slovenec ograjo preskoči ali polomi, tekó liberaluhi brž k sodniku, izvoljenemu iz njihove srede, ter zatožijo grešnike: in sodnik vzame šibo — ter jih ostro kaznuje, namreč Slovence.

Pa tudi Slovenci tekajo k temu sodniku, kedar jim liberaluhi ograjo poderó; a sodnik ravno spi ali pa ga ni doma in kedar se zbudi ali pride domú, vzame šibo, pogleda škodo, ktera je se vé da majhna, išče grešnika, a ker ga ne dobi je stvar dognana.

Da se ta namen postave na vse strani doseže, treba je dvojnega:

1. Pri kovanju postave se mora vse skozi ozirati na to, da je liberaluškemu in nemškemu zarodu vgodna. Tedaj se ne sme ozirati na druge narode, zlasti ne na Slovence, in če bi se pripetilo, da bi se po nji vsem Slovincem godila krivica, se mora potrditi, ako jo le enemu samemu liberaluhu ali nemčurju vgodna.
2. Pri izvrševanji ali spolnovanji treba je izbrati take osebe in sicer iz liberaluškega zaroda, ktere imajo vedno le nemčurski blagor pred očmi, ktere se ne dajo ne podkupiti ne pregovoriti ali zapeljati, da bi kedaj kaj družega ko nemčurske in liberaluške zadeve zastopali. Pri renegatih je treba posebne pazljivosti, ker radi omahujejo. Pri podeljenji teh stopinj naj se odločno zahtevajo spričevanja sposobnosti in liberaluške značajnosti in naj se oddaja služba tistemu, kateri je dokazivno največ Slovencev snedel. Posebno pa naj se ozira na take, ktere

dokažejo, da se v preiskavah zoper Slovence duhov in „hudiča“ ne bojé. Ako ne umejo slovenskega jezika, naj jih to še posebno priporoči.

Le ako se pri postavodajalstvu na vse to ozira, izpolnuje in doseže se namen liberaluških postav; ako se pa tudi liberaluhom delajo ž njimi silno nagajive meje, naj se postavodajalstvo rajše opusti, kajti postava, ktera bi tudi liberaluhom kaj branila, ni svobodna, tedaj za nemčurje in liberaluhe za nobeno rabo; proč ž njo!

III. Nauk.

Za šolstvo in poduk skrbi posebno svetovalstvo, ktero je sestavljeno iz trdnih liberaluhov. Ker je princip liberaluštva že tak, da se ne sme nihče h kaki reči siliti, se razume že samo po sebi, da tudi v šolah vlada popolna svoboda, t. j. vsak otrok, ki je gotovo tudi državlján, ima prosto voljo, se kaj ali nič učiti, zlasti veroznanstvo naj se kar mogoče iz šol iztrebi, kajti vera ni svobodna in kar ni svobodno, ni za liberaluhe in nemčurje.

Kar se tiče učnega jezika, tirja že svoboda, da je le nemški. Ako bi se namreč zaukazalo, da mora biti slovenski, bi se onim, kateri niso slovenskih staršev, sila godila; če tedaj le en sam otrok v šoli ne razumi ali kar je enako, noče razumeti slovenskega jezika, če tudi iz lastne trme, se mora podučevati v nemščini, laščini, kitajščini, mameluščini itd., če bi bili tudi drugod otroci vsi Slovenci in bi nobeden ne razumel besedice družega jezika.

Šolsko nadzorstvo naj se tedaj sestavi iz takih mož brez ozira na značaj ali vero, ki imajo voljo in umnost, gledati na to, da se gori omenjene odločbe tudi brezozirno spolnujejo. Liberalen načrt že kaže, da se liberaluhom in nemčurjem vselej dá prav, če bi tudi po človeških mislih včasih bili na napčni poti.

IV. Zborovanje.

Društva so dovoljena Slovencem in nemčurjem, ako se:

1. ustanovijo v pospeševanje liberaluštva; pristop je dovoljen tudi Slovencem;

2. imenujejo „konšt. društvo,“ „turnarsko društvo,“ „ustavoverno društvo“ itd.

Tabori so le pod tem pogojem dovoljeni, da se imenujejo „Verfassungstag“ in da sklepajo v nemčurskem smislu.

Vsa društva, ktera bi imela drugačne namene, so prepovedana, ker niso liberalna, svoboda pa zahteva, da se nič, kar ni svobodnega, ne dovoli.

Prav tako je le tak deželni zbor veljaven in po liberaluški postavi, v katerem sedijo liberaluhi, nemčurji in renegati. Se vé da ima vsako tako društvo največo oblast v državi, njegovi sklepi in ukazi so neovrgljivi, zoper nje ~~ni~~ nobene pritožbe.

V. Splošne odločbe.

Gledé liberaluhom in svobodni ustavi tako potrebnih žandarjev, vojakov in policajev, je treba skrbeti, da se ta varna straža povsod pomnoži in če mogoče vsak liberaluh dobi vsaj po dva žandarja ali policaja, da mu pomagata se svobodno gibati in liberaluštvu veljavo pridobiti. Dokler ne pride tako daleč, ni prave svobode misliti.

Žandarji in policaji spremljajo liberaluha po vseh potih, kamor se gane, ter mu pomagajo svobodno vkrotiti nesvobodno ljudstvo in mu liberaluštvo če treba s silo v glavo ubijati. Vrh tega pa se morati zidati v vsaki vasi najmanj po dve kosarni, da ima liberaluh potrebno pomoč kar pri roki.

Za živež skrbi tem varhom liberaluštva se vé da Slovenec, kajti nihče ne daje svobodno ali prostovoljno ali z veseljem toliko živeža; kar se pa svobodno ne dá, se da s silo, tedaj ni liberaluhom pri-

stojno, da bi jim oni živež dajali, ker, kar je silno, ni liberalno, prostoljubno ali svobodno.

Prav v tem smislu nehajo liberaluhi davke plačevati, kajti tudi davki niso svobodna naprava tedaj nikakor za liberaluhe; marveč tirja prav ta svobodnost, da se plačevanje davkov svobodno prepusti Slovencem in drugim neródnim ljudem.

Nasprotno pa se oddajajo vse stopinje in službe z večimi dohodki in manjšem delom izključljivo liberaluhom, kajti svoboda tirja, da se podeli vsakemu, kar bi rad imel ali kar zahteva. Velike dohodke pa vsak liberaluh in nemčur zahteva, tedaj je svobodno in liberalno in ustavno, da se mu podelijo.

Slednjič je vsakemu Slovincu ostro prepovedano, liberaluha ali nemčurja grdo pogledati, kajti grdega pogleda liberaluh ne vidi rad; kar pa liberaluh rad ne vidi, ni svobodno, tedaj po svobodni postavi ni dovoljeno. Nasprotno pa počenja liberaluh s Slovencem — kar koli hoče, kajti to je liberalno.

Kedar se bo načrt te-le postave v postavo samo spremenil, bo vladala liberalnost, svoboda in prostost. Ni dvomiti, da se bo to kmalu zgodilo, ker živimo v jako liberalnem veku. Našim liberaluhom se že sline cedijo, če ta načrt prebirajo.

Blatnovaško ministerstvo.

Blatnovaško ministerstvo ali nemčursko ministerstvo je sestavljeno iz sledečih udov:

1. Karol Dežman, vitez prokletih grabelj in košenega križa na hrbtu, častni ud vseh društev, ktera Slovence jedó, general renegatov, liberaluh de facto in ad honores itd. itd., — ministerstva predsednik in ob enem minister unajnih zadev, t. j. da črni Slovence posebno po unajnih

listih; začasno je prevzel tudi vodstvo liberaluškega časopisja in tiska.

2. **Jože Suppppan**, doktor pravice in krivice, župan liberaluhov ljubljanskega mesta, založnik dunajskih fig in domačih blamaž, — minister liberaluštva in vodnik za živijo-klice postavljenega ministerstva.
3. **Frice Kaltenegger**, doktor pravoslovja za nemčurje in tuje Jurje, vitez in jezdec liberalnih fraz, — minister privilegirane nemškutarije in tujčeve pete.
4. **Posanner**, posestnik križica za posebne zasluge o nemčurskih zadevah, — minister c. k. agitacije za nemčurske kandidate pri volitvah za mestni in deželni zbor.
5. **Pajk**, trgovec z leskovino itd., — minister pravoslovja v pokoju.

Drugi udje tega ministerstva.

Frice Kűsmacher, posestnik znamenitega pudeljna, glavar odseka za nagajanje in zabavljanje slovenskega naroda, sicer pa oseba, ki bi rada kaj veljala.

Rudež iz starega trga, voditelj odseka za izganjanje nasprotnih volilcev iz hiše.

Pisker, profesor nemčurstva in konšt. prevzetnosti, prvosednik odbora tistih, ki so slovenskega kruha siti in zdaj Slovincem protujejo.

Ministerstva sluga:

Terpin, aspirant prvomeštva in doktorand slovenojedstva.

Unajni udje ministerstva.

Cene Kljun, posestnik stola za pečjo v deželnem zboru, renegat, doktor liberaluštva in nemčuroslovja, aspirant prokletih grabelj, — poslanec in zastopnik ministerstva na Dunaji.

Kromar žl. Paragrafski, posestnik ribniškega lončnega basa, kranjskega deželnega zbora „kaprol“ in šuka, častni ud konšt. društva itd. — zastopnik ministerstva v Gradcu.

Frice Brandstetter, posestnik štajersko-nemškutarske inteligencije, poslanec omike krog mariborškega mesta.

Schönwetter, profesor slovenskega pravoslovja in iskren častitelj slovenske literature, in

Del' Cott, paša brežkih nemčurjev in voditelj fabrike za „fortšritšnopa“, časten ud ljubljanskega liberaluštva, a provizorični vladika nemčurjev in renegatov na spodnjem Štajarskem.

Deželna sodnija.

Nemčurski duh, predsednik,

§. 19. državne postave, sodnik, na pol slep, ktere ga pa ni skoro nikoli domá.

Šolstvo.

Lesjak, nadzornik nemčurskih šol,

Juri Zavašnik, svetovalec liberaluštva.

Heureich, *Konschegg* in drugi, učitelji — slovenskega jezika.

Pavliha na Dunaji.

„Hencej,“ boste rekli, „ta Pavliha je pa že tudi povsod. Na Dunaji je, pa obira slovenske prvake v Ljubljani. Menda se jih boji, da se jim tako daleč umakne. Od daleč je lahko zabavljati, zakaj pa ni ostal v Ljubljani?“

A motite se, prijatelji. Jaz nisem tisti Pavliha, ki svoje ime vkuje med „ „, timveč jaz sem pravi kranjski Pavliha, sin poštenih in prebrisanih starišev, in če se smem pobahati, tudi moja glavica ni s slamo ali žaganjem napolnjena. Uni dunajski tič meni menda še v žlahti ni, čeravno je na Kranjskem spočet, na Dunaji pa rojen.

Da pa o meni izveste še več, naj vam povem tu vse, kar sam o sebi vem.

Rodil sem se, kakor so mi oče pravili in kakor kaže rojstni list, prav tisto leto, ko Dežman, menda

še celó tisti mesec. Menda tisto leto ni prišlo nič kaj pride na svet, vsaj z mano in Korelnom se človeštvo ne more pobahati. Do sedmega leta menda nisem počel družega, ko jel in pil in stariše jezil, potem so me pred krave vpregli, ktere so me do devetega leta od meje do meje in po dobravi konec zelnika sem ter tje vlačile. Od devetega leta naprej pa se je stvar toliko premenila, da sem zdaj vlačil jaz krave tik njiv od meje do meje, sosedje pa mene za lase po dobravah sem ter tje.

Ta prijaznost in dotika med kravami, meno in sosedu je trpela do trinajstega leta moje starosti. Branja, pisanja in družih nepotrebnih reči se nisem učil in jih, hvala Bogu, še zdaj ne znam dobro; nekaj kršanskega nauka so mi Gospod v glavo ubili, šteti pa sem se naučil pri Cofinovem Petru, kedar sva za gumb (knofo) igrala. Ko sem znal šteti, sem ga pa za lase prijel, ker sem videl, da me je zmeraj goljfal.

Nekega dne pride k našem očetu iz mesta mesar teleta kupovat. Imel je sabo prav velikega pesa, s katerem sva se jela prav pisano gledati. Ko zapazi mesar, da sva prišla že do tega, da bi si očitno vojsko napovedala, zaupije nad pesom „herein“ in pes, kateri je meni že bele zobe kazal, stisne rep med noge in se potuhne pod mizo.

Jaz se splazim zad za očeta in vprašam, kakošen jezik je ta, da ima besede, ktere so tako močoe, da se jim še tako hudi pesi vklanajo.

„Ovbe, molči sitnež, kaj te neki jesti prosi?“ se zaderó oče.

Mesar, kateri je slišal moje vprašanje, me pogleda ter reče:

„Dečko, ta jezik je nemški in kdor ga ume in govori, je gospod, kteremu se kmetje odkrivajo in kateri ima v žepu cvenk, razumiš!“

Izgovorivši seže v žep in privleče iz njega polno pest dvajsetic in pomoli eno meni, očetu pa jih našteje še več na mizo in dobi za-nje telička.

Za tistem dnevom sem zmiraj premišljeval, kako bi se zamogel naučiti nemški jezik, s katerim bi pesam zapovedoval in s srebram v žepu rožljaj, kakor arestanti po ječah. Slišal sem, da se tam na Koroškem neki nemški govori; naš Gospod so sicer tudi znali, še celó latinski, a nikdar bi se ne bil podstopil jih prositi, da bi se bili z mano vkvarjali. Tedaj ni bilo družega pripomočka, ko da uidem na Koroško, da bi se druzega in tako močnega jezika navadil.

Le nekaj me je še zadrževalo, pri tej priči izpolniti storjeni sklep; vedel še nisem, kje je koroška dežela, prašati si pa nisem upal, bojé se, da bi se ne izdal. Pastir sosedov mi enkrat pové, da je tam unkraj hribov, več pa tudi sam ni vedel.

Ko mi je bilo toliko znanega, da je Koroško unkraj hribov, sem kuhal v čepinji način, kako bi se nevidoma od doma odtegnil. Za pot sem imel že denarja, kajti z dvajsetico sem si upal živeti celi mesec. Po dnevu si nisem upal, ker bi me bili ljudje zapazili, tedaj sem prosil očeta, da mi dovolijo, v svisljih spati, češ, da mi je za pečjo prevroče. Oče mi to dovolijo in nekega dne zjutraj Pavlihe ni bilo v svisljih najti, všel je po noči in jo na Koroško potegnul.

Kako se mi je po Koroškem godilo, kako so me „tajč“ učili itd., tega ne bom pripovedoval. Le toliko omenim, da še ni leto izteklo, ko sem znal še boljše in lepše „šprehati“, ko moji učeniški.

Čez pet let sem se vrnil na dom, kjer so me z velikanskem veseljem sprejeli; mislili so bili že, da sem v Savi utonil in menda so se tudi maše za-me brale. Prihranil sem si bil tudi nekaj krajcarjev in mnogo dolgih hlač in kratkih sukenj, kakoršne nosijo Korošci.

Zdaj, ko sem znal nemški, so me vsi s spoštovanjem gledali, jaz pa sem bil dobro mošk in se nisem menil s komur bodi. Muštacarji iz cesarskih pisarnic so mi vselej sedež ponudili in me zmiraj z „gospodom“ častili, vse zato, ker sem bil omikan, kakor vsak, ki zná nemški. Kmalu sem se tudi ože-

nil in živel sem po smrti starišev na svojem posestvu mirno in z zavestjo, da znam nemški.

A časi hitijo naprej ko kolo na vozu. Vstanovi se šola v fari in otroci so jo jeli obiskovati. Tudi jaz jih pošljem v šolo in v kakih mesecih so mi majhni frkovci jeli se pačiti, češ, da je moja nemščina jako smešna. Tega je pa prav manjkalo! Vrh tega so se pa še začele homatije s slovenščino, kdor je ni maral, tega so z „nemškutarjem“ zmerjali — ali je dobil celó lep priimek „renegat“. Vse to bi ne bilo pri meni še nič izdalo, jaz bi se ne bil tako brž in brez premislika Slovencem zapisal; a ker sem čul, da se nemškutarji potezajo za nemške šole na Kranjskem, sem pa odpadel od njihove vere. Pa res! Vsak otrok, ki komaj hlače obuje, bo že znal nemški! Kdo se bo pa meni potem odkrival, če bom toliko vedel, kakor moj Tone, ki je zdaj 9 let star!

Potlej me pa tudi to grize, da nemškutarji tujcem vse mastne službe in častne stopinje na vrat obešajo, kakor da bi mi domačini ne bili nič vredni. Ko sem bil jaz na Koroškem, me živa duša ni volila za župana ali vsaj občinskega svetovalca, zakaj bi ravno pri nas vsak pritepenec precej moral na prvem klarinetu piskati?

To ne gré nikakor, zato sem pa tudi jaz med Slovence šel in volil domače poslance, iz drugega namena ne; za tisto „Slovenijo“, za katero so se jeli Slovenci med sabo lasati, se jaz ne bom nikoli pulil, če jo hočejo imeti, naj jo pa brez mene naredé.

Vendar me briga, kaj se po svetu, zlasti v Avstriji godí. Po taborih človek ne zvé vsega, kar želi, časnikov ne morem prebirati, tedaj sem sklenil iti poduka iskat na Dunaj, kjer je ravno besedoval državni zbor. „Nemški znam, denarce imam, tedaj me tudi Dunajčani ne bodo kar s kožo snedli,“ sem si mislil. „Pri tej priložnosti bom tudi skusil vožnjo po železnici in ogledal dunajsko mesto, da bom zopet vendar kaj več vedel, ko drugi.“

Obujem visoke škornje in jih potegnem čez kolena in irhaste hlače, oblečem rudeč životnik, denem

kapo in vrh nje kastorja, zavežem svilnato ruto krog vrata, vržem novo suknjo čez ramo, se poslovim od otrok in starke in jo vrežem peš proti Ljubljani. Dospevši v mesto grem v čitalnico, da bi pred odhodom še kaj izdatnega večerjal; tu sem prvič, kar sem se vrnil iz Koroškega, hvalil Boga, da znam nemški, ker bi sicer brž ko ne bil dobil niti jedi, niti pijače in bi tudi ne bil vedel, o čim se govori. Pojém in popijem ko volk, kar se mi je dalo in misleč, da sem zašel mesto v slovensko čitalnico — v nemško kazino, plačam in se podam čez cesto v nasproti stoječo hišo. In glej! tukaj sem čul mnogo več slovenščine ko unkraj, se vé da prav slabo, kakor da bi se govorniki pačili; še slabša pa je bila nemščina, le nekteri, kateri so se mi videli, kakor da bi me hoteli na svoje oči nasaditi, so govorili prusko nemščino.

Poprašam natakarco, je li Dežman tù. Pokaže mi moža majhne postave in jeznih brk, pa že skoro sivih las; tedaj je bil mož hitrejši živel od mene ali pa so lasje njegovi starši od njega, ker pravijo ljudje, da takim lasje hitrejšje rastejo.

Ko ga vidim, sem imel zadosti, plačam pa grem na železnico. Bilo je že blizu polnoči. Stopim ko drugi k okničku, kjer so prodajali listke.

„Kam se peljete, oče,“ me nagovori mož, od kterega se ne vidi drugzega ko glava, kakor v spovednici.

„I na Dunaj se vé, da,“ ga zavrnem.

„Ne vé se ne, saj Vam ni na čelu zapisano, kam se peljete.“

„No, po železnici menda ne bom drugam zašel. Koliko bom plačal do Dunaja?“

„Štirinajst goldinarjev in dva in štirideset krajcarjev, zato k' ste Vi,“ mi odgovori, kakor da bi se z mene norca delal. „Saj se popeljete v tretjem oddelku?“

„Naj pa bo no, vsaj ravno na groše ne gledam. Na Dunaj se ne vozim vsake kvatre,“ sem si mislil, pa sem vendar poskusil, ali se dá kaj odtrgati od

tega zneska, da bi imel še za polič vina. Rekel sem: „Kaj pa, ko bi toliko odjenjali, da bi bilo ravno 14 goldinarjev? Vsaj je to že dosti, prav dobro plačeno.“

„Menite li, da glihate za vole,“ se zadere kosmati obraz nad mano; „ako nočete dati, kolikor sem rekel, me pa v úh pišite!“

Malo debela je bila ta, to je res, a krepka; vidim, da se ne da nič odbiti in položim 3 petake pred oknice, pa mi dá 58 krajcarjev nazaj in majhen, precej trden listek papirja. Tedaj stopim naprej in pridem do prav lepe sobe z dolgimi in mehкими blazincami. „Boš pa malo poguncal se na tej-le perotini,“ si mislim in se zaženem v mehkužnost, v katero se skor do vratu uderem.

Čez nekaj minut pride človek, briču podoben ko oreh orehu, in zareži nad mano:

„He oče, to je za gospôdo, ne za kmeta. Zastite, ki se vozijo v tretjem klasu, je dobra gola deska. Vkviško, brž! Tam-le v sobi čez mostovž je prostor za kmete.“

Mož je govoril tako odločno, da sem videl, da bi mi rad pomagal vstati in iti skozi vrata. Nisem razumel sicer, zakaj bi v tej sobi ne bilo dobro za-me, saj se nisem nič pritožil; pa vendar se nisem hotel vstavljati, čeravno mi korajže ni manjkalo. Tedaj grem k vratom, mož tik za mano in je še tako prijazen, da vrata za mano zapre.

V drugi sobi za kmete pa je ležala vsa sodrga, klopi so bile tako umazane, da sem se jih bal s hlačami dotakniti. Tedaj sem prav trdo stopal po sobi gori in doli. Čevlji so pa bili malo na škrip in so prav dobro rezali kakor kakšne gospode. Kar na enkrat se vzdigne capin na klopi, me pogleda in se zadere:

„Mislite li, da ste dvorano Vi kupili ali v najem vzeli?“

„Kaj še,“ se mu nasmejem, „ako bi bil jaz kaj takega storil, bi ne bilo Vas tukaj.“

Ne vem, kaj je zagodrnjal, menda sem mu bil dobro zarobil, ker je odslej mirno naprej smrčal še bolj glasno, kakor so moji čevlji škripali. Morda bi se bila še kaj pomenila, ker prav mikalo me je, ga za nos prijeti in prašati, ali je Peter doma, kar zunaj pozvoni in vse skoči kviško, kakor da bi bil angelj k sodbi zatrobil, in dere k vratam. Na dvorišu je ravno mašina vsa spehana jela bolj počasi sopsti in si oddehati; videl sem tudi, da so jo napajali. —

Nekaj časa stojim tù in gledam, ker nisem prav vedel, v kateri kurnik bi zlezel, kar me zgrabi človek z rumenim trakom in rogom in me potisne v predalček, kjer je bilo že kakih sedem oseb. Potem mi prešchipne karto, treši vrata, da vsa okna zabobne in kmalu začno vozovi lesti, pa so hitro jeli kar drdrati.

Kdor se še po železnici ni nikoli vozil, bo pač rekel, da jo je sam vrag našel. Bobni, gromi, trese in bliska se, kakor da bi šlo naravnost v pekel; če je pot tako gladka, kakor ta, ni čuda, da vse v pekel tišči.

Jurčekov Nace mi je vtrobil v glavo, da naj na potu vedno pazim na denar in druge vrednosti, ker sicer bi šlo vse z drugimi. Na klopi tik mene je sedelo človeče, ktero še centa ni tehtalo. Njegovo obličje in strgana obleka zdela sta se mi taka, kakor da bi se ju hotelo kaj prijeti; tedaj sem oblekel suknjo, jo zapel čez životnik in se naslonil nazaj. Zaspanec mi jame nagajati in me kmalu premaga. Trda je bila sicer klop, a primaruha, dobra postelja.

Ko se zbudim, sejalo je že solnce skozi okno. Manem si oči in gledam krog sebe. Preko mene sede čisto neznani ljudje.

„He, kje smo?“ prašam svojega sprednika.

Ta me debelo gleda, nekaj mrmra, maje z glavo in molči.

„Aha,“ si mislim, „je že Nemec; dobro, da človek nemški zná.“

Zdaj jo vdarim po nemški in tako nama je šlo, ko da bi skupno rezal; kar letele so besede, pa so me tudi nazoči zabuhljivo gledali, ko so čuli, da jo tako gladko po nemški režem.

Na postaji pod Semeringom zlezem iz voza in grem kaj vgriznit, ker me je jela lakota sukati. Komaj sem prvi griželj v usta pomašil in prvi požirk storil, kar zopet zazvoni. Vse plačuje in dere iz gostilnice, ko da bi Francozi pritiskali. Jaz si mislim: „bodo že počakali in tudi natakart ti ne bo všel,“ ter žvečim trdo ocvrto meso, kakor pes golo kost in zalivam s slabim vinom, kar zadnjikrat pozvoni. Na to vstanem, ker bi vlak na zadnje vendar-le brez mene utegnil odriniti, in pokličem natakarja ter mu pomolim petak.

„Oh, ne zamerite, nimam drobiža,“ pravi in stika po žepih, ter izleče pest krajcarjev.

„Jaz tudi ne! Bom plačal pa nazaj grede.“

Na to se zasučem in tečem k vlaku, ki se je ravno napotil, natakark pa za mano. Ko hočem v voz stopiti, me potegne za suknjo nazaj, da sem skoro znak padel.

Da bi me taka krota premagala, me je vendar sram, tedaj se zaletim še enkrat, natakark za mano in tako skočiva oba v voz in voznik zapre vrata za nama.

„He, he, odprite, jaz grem iz voza,“ vpije natakark skozi okno, a vlak se ne zmeni za-nj ter drdra hitreje in hitreje. Uni kolne, se pridušā, a vse brez vpeha; zdaj se mu jamejo še ljudje smejati. To ga popolnoma iz kože spravi in vso jezo izpusti nad mano.

„Ti prokleti kmet, plačaj, plačaj tudi za-me vožnjo tje in nazaj.“

Mene sili smeh, ker mož tako smešno divjá in si lase puli, dasiravno jih ni imel preveč.

„Pota Vam ne bom plačal,“ mu rečem, „ker jaz nisem kriv, da ste se v voz zmuzali. Če imate že drobiž, Vam plačam, kar sem Vam dolžan.“

Zdaj možic, ko vidi, da sem mu zobe pokazal, mirno seže v žep in mi našteje drobiža. Jaz mu dam petak, vzamem drobiž in mu brenem še dva solda, kakor se spodobi med gospodo, in vse je v redu. Možic se vsede k oknu in gleda na prosto naravo. Vendar se je meni čudno zdelo, kje je dobil zdaj drobiž, kterega poprej ni imel. Čudno res čudno!

Pri prvi postaji potrka na okno, bobna in bobna, kakor da bi gorelo, in ko mu voznik odpre vrata, se zgubi s svojo brisalno cunjo brez poslova iz kurnika. Vsi nazoči so se mu jeli krohotati in mene prašati, kako da je prišel v voz.

„I, v gostilnici ni imel drobiža,“ pravim, „da bi mi bil iz petaka nazaj dal; ker se je pa meni mudilo in mu celega petaka nisem hotel dati, je prišel za mano, da sva se tukaj pobotala.“

Potem jamem ostanke kosila žvečiti, gledam skozi okno in se ne menim kaj za družino. Ko sem

se tudi tega naveličal, malo zadremujem in se zbudim še le, ko me voznik s krepkim sunkom pod rebra prijazno opomni, da smo na Dunaji. Ravno se je jelo mračiti. Skobacam se iz voza, kar mi je najhitrejša mogoče, kajti noga mi je bila zaspala, oddam vozilni listek pri odhodu iz kolodvora in stopim na velik prostor pred kolodvorskim poslopjem. Tu me obsuje velika druhal in misleč, da sem med razbojniko padel, začnem na vse grlo na pomoč klicati. Eden teh nadležnikov zagrabi celo mojo besago ter mi jo hoče iz roke iztrgati. Na, to jo je dobil, da bo na njo mislil svoje žive dni. Tako mu založim preko ušes, da je plosknilo, ko da bi z mokro štrebo ob ploč tresknili!

V istem hipu pa me prime roka za tilnik in ko se ozrem, da bi se tudi tega iznebil ko prvega, zagledam oboroženega moža. „Sembraj, nemara je policaj,“ si mislim, „ta je lepa! Pavliha, zdaj se pa potuhni, s tem se ni šaliti.“ Vendar hočem vedeti, zakaj so mene zgrabili in ne onih potepuhov, ki so me z mnogovrstnimi kriki napadli.

„Vse boste zvedeli pri policiji, kamor Vas bom v imenu postave peljal,“ je bil kratek odgovor. „Stopajte!“

Praskam se za ušesi, ali vse ne pomaga nič, iti moram. Tudi oni rokovnjač, ki mi je hotel vzeti culo, se pridruži in si gladi rudečo zateklo stran, na katero sem mu kleferno pritiskal. Prav krepko koračim pred policajem, da me komaj dohaja in vedno vpije: „na desno, — na levo — naravnost.“ Ljudje so nas gledali, kakor da bi še ne bili nikoli človeka videli. Čez kake pol ure stopimo v precej veliko hišo, spremljevalec odpre vrata in me pahne v sobo, kjer je mnogo gospodov pri mizah pisalo, kakor da bi šlo vsem za glavo.

„Le sem!“ ukaže eden teh gospodov in me oestro pogleda; „kako se pišete?“

„Jaz sam se ne pišem“, ga zavrnem, „a drugi me pišejo Pavliha.“

„Od kod ste?“ renči dalje in piše.

„Iz Gorenjskega.“

„Kje je to?“ nadaljuje pisajoč.

„Sram Vas bodi,“ rečem, „da še tega ne veste. Pri nas to vsak otrok vé. Gorenjsko je na — Gorenjskem.“

Pisar dene pero za ušesi, me hudo pogleda ter zarenči:

„Se li mislite norčevati, he? Imaste izkaznico ali pos?“

Jaz mu rečem da tega mi menda zdaj ni več potreba, ker sem pošten Kranjec.

„A Kranjec ste,“ pravi in piše dalje.

„I, se vé da, če sem Gorenjec, sem tudi Kranjec, to se vé.“

„Straža poročajte!“ veli dalje in moj spremljevalec pripoveduje, da me je zasačil prav v tistem trenutku, ko sem vozniku, kateri se mi je ponujal, da bi me peljal v mesto, založil prav orjaško zaušnico. To potrdi tudi voznik rekoč, da ga vsled grozovitega vdarka vsa stran boli in se mu celó nekaj zob majé. Tedaj zahteva odškodovanje, kakor se spodobi.

„Kaj rečete Vi k tem?“ se obrne gospod zopet proti meni. „Zakaj ste ga udarili?“

„I zakaj! zato, ker mi je hotel vzeti to-le culico. Saj menda pri Vas tudi še ni navada, da bi se ne smel napada braniti?“

„Je res, da ste mu hoteli vzeti njegovo lastnino?“

„Hm! Vzeti mu je nisem hotel, le iz postrežljivosti sem se mu ponudil, da bi mu jo do svojega voza nesel in ga potem peljal v mesto.“

„Kdo Vam je pa povedal, da se jaz hočem peljati?“ vprašam jaz. „Ako bi me noge bolele, bi si izbral že koga, da bi me peljal, pa po prosti volji, saj bi me tudi Vi ne bili zastonj peljali.“

„Se vé da ne, a človek bi rad kaj zaslužil.“

„Če je stvar taka,“ poprime gospod besedo, „ste bili Vi kaznovani zaradi prevelike nadležnosti. Odstopite! In Vi, tujec,“ se obrne k meni, „ne mislite, da ste doma v hribih, kjer so zaušnice po ceni. Tù veljá vsaka najmanj pet goldinarjev, a za zdaj naj

Vam bo prizanešeno, ker ste mislili, da ste napadeni in ste se le branili. Vendar si to zapomnite, da ne pridete zopet v zadrege. Z Bogom! Straža, izpustite gospoda!“

To vse se je govorilo v dunajski nemščini, katero sem le težko razumil. Priklonim se tedaj, kolikor znam in vem, in se podam za voznikom na ulice. Revež se mi je smilil, ker je bil, kakor sem zdaj izvedel, le zavoljo nedležne prijaznosti birman; tedaj stopim za njim, mu potrkam na ramo ter ga nago-vorim:

„Brez zamere, prijatelj, za pet goldinarjev je bila ona klofuta vendar-le premajhna, a bokal vina je vredna. Ako ste žejen, pójte z mano v kako krčmo, da ga izpijeva, rad ga Vam plačam.“

Od prvega mož ni prav vedel, ali bi ali ne.

„E kaj boste tako moški,“ nadaljujem, ga pri-mem pod pazduho, ter ga deloma vlečem, deloma po-tiskam do prvega kazala in — šel je.

„Tako je prav,“ mu rečem, sediva in piva ga bokal, da ne bo zaušnica prav zastonj. — Sem-le, bokal vina na mizo!“

Natakar, kateri je pritekel z belo cunjo na rami, me debelo gleda in se ne gane iz mesta.

„Urno, urno! Ali nimaš nog? Bokal vina sem rekel.“

„Vem da, ali koliko jih še pride, da vem zaradi kozarcev?“

„Muha pijana, kaj misliš, da bom prignal vso vas na bokal vina? Tu sva dva, in če misliš, da ga ne bova izpraznila, se pa vsedi še ti, da bomo trije.“

Na to se hlačman v tek spusti in prinese bokal z dvema kupicama.

„Čemu dve? Saj ena zadosti,“ pravim in po-rinem kozarec, da se trikrat po mizi prekucne in po-tem na tla padši razbije. Natakar in moj prijatelj se vstrašita in tudi nazoči ljudje se jamejo po meni ozirati.

„O nič ne dé, saj ga bom plačal, vsaj nisem prišel brez cvenka na Dunaj.“

Po teh besedah odvežem mošnjo in zatekljam srebrno dvajsetico po mizi.

„Tù je, lóvi jo.“ Natakár se pripogne in jo pobere na tleh in gleda od vseh strani, kakor da bi še ne bil nikoli nobene videl. Ker se mi je še jako mlad zdel, je mogoče, da še ni nobene videl. Jaz vzamen bokal, ter natočim.

„Na zdravje, prijatelj,“ pravim in vzdignem kozarec ter ga izpijem v dušku, potem ga natočim še prijatelju, kateri je še vedno pošlatano lice gladil in božal in strašno kislo gledal. „Pijte zdaj Vi! — Ne držite se, ko da bi Vam bil pes meso snedel. Le potegnita ga, če ga zmanjka, ga bom plačal še en bokal, saj se cvenka ne manjka.“

Zdaj ga še le začne vleči, od konca nima prave korajže, še le ko ga silim in le silim rekoč, da nima kosti, se ga bolj poprime in tako sva ga spravila v kratkem dva bokala pod streho svojega života. Natakár naju gleda, ko da bi se bal, da bi mu sodov ne izpraznila. Moj pivec postane, ko si je z vinom malo dušo privezal, prav zgovoren, pripoveduje to in uno in pozabi tudi zaušnice. Slednjič mi ponudi celó bratovščino.

„Nu, zakaj pa ne, saj sva po Adamu že tako ali tako brata“, pravim in izpijem kupico. Tudi on jo izpije in po njem je. Zgrudi se na tla, ko da bi bil mrtev, a natakár pravi:

„Ne bojite se, pijan je, ga bomo pa tje-le v kot posadili.“ Potem ga zgrabijo trije in neso v kot, kjer obsoni ko štor. Ko bi bil vedel, da ga tako malo nese, bi ne bil ž njim bratovščine pil. Pa kar je, ti je, jaz ga pijem za žejo še polič, potem plačam. Drag je bil, cenejša bi bila zaušnica, ko bi bil dal svojemu pajdašu pri policiji za-njo pet goldinarjev. Primaruha, na Dunaj ne grem več vina pít. S kranjsko žejo se ne sme hoditi vin na Dunaj pít. Pa naj bo, saj se kaj tacega ko Dunaj ne vidi vsak dan.

Žejen nisem bil več, a lačen, tedaj zahtevam jedi. Natakár mi prinese kos papirja ter se vstavi preko mene. Jaz obračam list na vse strani, a naj

gledam kakor hočem, ne zapazim nič, kar bi bilo za-me. Misleč, da me natakár ni razumel, in da sem ga prosil papirja za pot, po kateri tudi cesar k nogam hodi, ga vtaknem v žep ter rečem:

„Dobro, čeravno mi zdaj še ni sila, bo že prav prišel. Zdaj pa še kaj za prigrizniti, kakšne dobro zabeljene žgance ali kakošno mastno pečenko, puto ali kaj takega.“

Brž skoči natakár k drugi mizi ter mi prinese zopet kos papirja.

„Sembrej vendar,“ se grozim, „ali si gluh ali kali? Jez ne jem papirja, to se ve; če ga vi Dunajčani jeste, mislite li, da ga naš želodec tudi prenaša? Ne boš! Prinesi mi kaj mastnega.“

„Izberite si, prosim, saj je vse tu!“

„Kje neki, vraga? Jaz ne vidim nič!“

„Na papirju je vse zapisano, kar je v kuhinji pripravljenega.“

Zdaj se mi je še le zablistalo. Ljudje krog bližnjih miz so se jeli že muzati in smejati, da me je bilo malo sram. A kaj mi pomaga, če so jedi tu zapisane, če pa jaz ne znam brati? Že sem mislil natakárju reči, da naj mi bere on, a to bi bila sramota za-me in morda bi se mi bil še on posmehoval. Tedaj pokažem zadnjo, precej debelo pisano vrsto na papirji in pravim: „To-le mi prinesi!“

„Koliko?“

„I nu, toliko, kolikor misliš da bom snedel.“

„Enkrat?“

„Jaz mislim, da si toliko močan, da boš enkrat že prinesel.“

Strežaj zgine in v kratkem se vrne s celo skladišnico krožnikov, zavitek in drugim orodjem za gospôdo. Koj se mi je prikupil, ko vidim, da me tako časti. Skladnico razloživši pred mano postavi v sredo pečene ali ocvrte reči in zraven za kako orehovo lupino zelene mešte, mnogo nožev, vilic in Bog vé, česa še, le žlice ne, dasiravno je bilo vse drugo nepotrebno, kajti v žlici bi bil vse prav lahko prinesel. Kaj vraga, toliko je komaj zadosti za vrabca, ne pa

za gorenjskega korenjaka, ki popoldan po južini še latovico kislega mleka po vrhu sné. Tedaj nasadim ves košček ob enem na vilice ter ga nesem v usta. Dober je bil res, a komaj za poskušnjo. Zdaj gledam zeleno mešto, pa se mi že po pogledu stуди, vendar vzamem čepinjico ter jo izlijem v usta.

Prebita sraka! Mislil sem, da bo pri tej priči po meni. Zelena sodrga me žge, peče, kolje ko žlindra iz pipe, me vije ko strup ali hudičevo olje. Brž zvrnem kozarec vina na-njo, a ta je še le olje ali zabela v ogenj. Kdo neki more kaj tacega jesti ali piti! Hujše je ko špirit ali hren v jesihu namočen.

Ni mi več mogoče, mirno sedeti, pokličem natakarja, plačam — prav veliko je veljala ta spakarija — in drvim na ulice, ko da bi mi drob in čeva gorele.

Še sem lačen, a kaj tacega bi ne jedel več, rajši bi glada poginil. Še danes se mi vzdiguje, če se spomnim tiste gnjusobe.

Noč je bila in po vsih voglih, ulicah in štacunah je gorelo luči, da je bila svetloba ko po dnevu. Nabijem si tedaj praznično pipo, prižgem in ogledujem krasne stvari po mestu. Vse mi je prav všeč in sklenem, nekaj stari za spomin kupiti.

„E, kaj boš nocoj kupoval in sabo vlačil! Mar greš jutro ali pred odhodom, saj ti ne bo ušlo.“ To si mislim in kolovratim dalje. Pred neko štacuno se vstavim in ogledujem zlatnino in srebrnino, ktere je bilo tu toliko, da bi bil našo faro prav lahko ž njo kupil; kar se mi zdi, ko da bi kdo po žepu v moji suknji brskal, kjer sem imel listnico z denarji, namrež z drobižem, ono z desetaki in petaki vtaknil sem bil v žep pod životnikom. Hitro sežem z roko, da bi videl, kaj je, in vjamen ravno še dva prata, ki sta se hotela umakniti.

„Kjer je prst, je tudi roka in kjer je roka je človek,“ si mislim, ter stisnem vjeta prsta kakor s klešami.

„O joj, o joj, moja roka! Držite ga, primite ga,“ kriči neko capinsko človeče za mano in se mi hoče iztrgati.

„Ej ti salamenska pokvaža,“ se zaderem jaz, „le kriči, le, ušel mi ne boš ti tatvinska capa! Čakaj no, ti bom pokazal, kaj se pravi brskati po tujih žepih. Je morda žep v moji suknji tvoj? Si li svojo mošnjo v njem shranil? Kje je moja mošnja?“

Med tem so se jeli ljudje nabirati krog naju. Capin se vije, me grize, kolne, upije, cvili, da je groza; jaz ga pa držim ko kleše. Vem da je imel osem dni prste otekle in višnjeve ko češplja. Ko se tako rujeva in sujeva, pridere policaj ter vpraša, kaj se je zgodilo. Jaz mu povem, da sem segel v svoj žep in našel tam, kjer sem imel mošnjo, dva

prsta, ktera tu držim in od kterih trdi capin, da sta njegova.

„Ni res,“ se oglasi strganec, „on je meni ukradel mošnjo. Držite ga!“

„O ti nesramen potepuh!“ odgovorim jaz, „če nisi ti kradel, čegava sta pa prsta, ktera sem v žepu našel? Zakaj se pa poteguješ za nju? Le sem vkradeno blago, če ne bo druga pela! Tako te bom obrišal, da boš pri tej priči sedem solncev videl.“

Narasla množica se poteguje deloma za-me, deloma za-nj in morda bi bil še pretep, ko bi ne bil policaj prijel potepuha ter ga odpeljal. Tudi meni veli, da grem ž njim. Veliko ljudstva sledi. Potoma vrže potepuh vkradeno mošnjo od sebe, a hitro jo pobere tik pri njem gredoč tovariš ali kaj tacega, ter se hoče nevidoma zgubiti. A jaz ga vgladam in prav krepko za uho primem.

„Ej, glej ga potepuha,“ pravim „tebe bom pa gnal jaz na policijo.“

Da bi tudi ta ne vrgel mošnje od sebe, ga primem vrh tega še za roke. Obotavlja se in pridušja, da on ni nič ukradel, a vse je zastonj, ne iztrga se mi. Jaz mu rečem, da naj bo pri miru, ker mi ne bo ušel, drugače, ako mi pusti uho, česar ga pa menda ni bila volja.

Priženeva vsak svojega vjetnika na policijo in sicer prav tje, kjer sem bil pred tremi urami jaz. Dasiravno je noč, je oni gospod, s kterim sva bila že znana, še za mizo.

„Kaj že zopet,“ zagodrnjá, ko se vrata odpró in mi vstopimo. „Ste že zopet komu zaušnico dali?“

„Ne gospod,“ sem rekel, „čeravno bi jo bil tale potepuh, še bolj uni-le zaslužil.“

Policaj vse razloži, kaj in kako, in jaz pristavim:

„Vse je resnično, jaz sem najprvo prste zasačil, potem se je nju posestnik sam oglasil in če taji, da ni kradel, naj mi pa da prsta, da grem ž njima drugega iskat. Prav tako je ta-le rokovnjač pobral mošnjo, ktero je uni najprvo vkradel, potem pa proč

vrgel. Prosim, preiščite ga, vsaj jo mora imeti, ker sem ga jaz za roki stiskal, da se ni mogel ganiti."

Policaji so ž njim prav na kratko naredili, ga vsega preiskali, mu žepe obernili in mošnja se je našla pri njem. Vprašajo me, če je moja in če je še ves denar v nji in ko to pritrdim, vstane gospod, se oberne k rokovnjačama ter reče:

"Strica, mi smo se že tū mnogokrat videli; se mi zlo znana zdeta. Ker bi utegnilo škodljivo biti za občinstvo, ako bi na prostem spala, vaju bom kar tū obdržal. Danes nimam časa, z vama se pomenkovati in vama čas kratiti, tedaj ne zamerita, da vaju ključarju izročim. Ključar, v luknjo ž njima!"

Ko ju odpeljejo, se obrne gospod proti njemu, rekoč:

"Vi ste tujec tu in če ne boste pazili na denar, se Vam bo mnogokrat kaj neprijetnega prigodilo. Varujte se posebno ljudi, kateri se Vam ponujajo ali Vas kam vabijo. Posebno pa pazite, da med goljufljive igralce ne padete. Za danes se zahvalite sreči, da niste trpeli nikakoršne škode, da ste vkraдено lastnino tako hitro nazaj dobili. Z Bogom!"

Jaz se mu zahvalim, mu rečem lahko noč in odidem. Zunaj vprašam policaja, kje je kaka poštena gostilnica ali krčma, da bi prenočil. Mož mi jih imenuje več, a kaj, ker ne vem, kje so. Slednjič se mi ponudi sam, da me bo peljal v najbližnjo in sicer iz golega usmiljenja. Zeló hvaležen mu obljubim polič vina, če me pripelje v dober kraj. On se sicer brani, a videti je, ko da bi mu besede šle le iz ust, ne iz srca. Napotiva se tedaj, in čez kake pol ure hodá obstoji moj angelj varh, ter pravi:

"Tu je gostilnica! Mislim, da boste ž njo zadovoljni, ker ni predraga in vendar snažna. Lahko noč!"

"Stojte, stojte, prijatelj," ga nagovorim, ko vidim, da se v resnici odpravlja, "stopite z mano v sobo, da ga poliček izprazniva. Ne, da bi zamerili!"

Saj smo vsi ljudje, jaz sem kmet, vi pa — kaj družega.“

„Policaj“ mu ravno nisem hotel reči, morda bi mu ne bilo prav.

Še en malo se brani, pa le na videz, potem stopiva v sobo in ga potegneva hitro polič, potem še enega. Tudi ta mož postane zgovoren, mi pripoveduje to in uno, beseda dá besedo in ko se proti polnoči ločiva, sva bila že tudi s tem vinska brata. Hišnik me potem pelje v stanico, ktero sem si bil že poprej naročil, mi odpre neke bukve ter prosi, da bi se kakor vsak tujec, ki tu prenoči, vpisal.

„Čemu neki,“ pravim zavzét, „mislite li, da Vam bom brez plače všel? Koliko sem dolžan? Plačam naprej.“

„O prosim,“ pravi hišnik, „ni treba, za plačo se ne bojimo. Tukaj je taka navada, da se zarad policije vsak upiše.“

„Lepa navada taka,“ pravim jaz, „pa pri meni čisto nepotrebna, kajti —“

Več nisem hotel povedati, ker me je bilo sram, obstati, da ne znam pisati.

„O vem, vem, da niste sumljiv človek, a postava je postava, in če bi se ji ne hotli podvreči, bi Vam ne smeli dati prenočevališča.“

Možic maje z ramo, kakor da bi hotel reči: „Jaz nisem naredil postave,“ kar se mi je gotovo resnično zdelo, kajti on je res ni naredil.

„Ta je lepa,“ si mislim, „zdaj-le bi pa dal cekin tistemu, kdor bi mi vedel dober svet. — Že dobro,“ nadaljujem, „se bom že vpisal.“

Hišnik odide. Sobica je prav prijetna, malo majhna sicer, pa za samca že dovolj prostorna, postelja pa jako mehka. Truden sem bil, tedaj se hitro slečem in se zavalim pod odejo. Oči mi hitro skup padejo, tako da pozabim luč vgasniti.

Komaj spim kako dobro uro, kar se zopet nagloma zbudim; zdelo se mi je, ko da bi bil na mravljišči razpet. Skočim kviško, vzamem še gorečo luč ter posvetim. Jemnasta! To ti je mrgolenje!

Cela armada rujaveh živalic se drvi po erjuhah in hiti vbežati neprijetni svetlobi. In kakošna je moja koža! Ko da bi bil imel ošpece ali kozé, pika pri piki. Ves život me srbi in skli, ko da bi se bil po kropilah valjal. Sveta pomagavka! Kam bom šel zdaj spat? V posteljo nikdar več, to je gotovo, rajše sedim ali ležim na trdih stoléh.

Tedaj se stegnem čez tri stole, ktere sem si bil družega za drugim postavil, denem suknjo pod glavo in zaspim. A zopet spanje ne trpi dolgo. Rujavi vrangi so bili menda celó v stolah in zdaj so se bili vselili celó v mojo obleko. Se vé, da nisem na spanje nič več mislil, ampak spravlil sem se čez svojo obleko in davil in moril, kar mi je prišlo pod palec. Ko sem po svojem mnenji vse poklál, se vsedem k mizi in premišlujem, kako bi se v bukve vpisal. Nekaj kracljati sem se bil naučil, toliko da sem si številke s kredo na vrata zapisal, ktere sem stavil v loterijo, a imena svojega še nisem nikjer podpisal.

„E, čemu bi si glavo ubijal in možgane mešal,“ si mislim, vzamen, pero, ga pomočim v črnilo in namalam črkam podobne kurje kremplje na papir, še malo pomažem s črnilom in zaprem bukve, potem se sprehajam po sobici gori in doli in ko se dani, položim goldinar na mizo ter jo pobašem s svojo culico po stopnicah, skozi vrata, ktera so bila odprta, ter grem vedno le za nosom. Malo ljudi je še videti na ulicah, le pekovski fantje šklepetajo po kamnenem tlaku.

Kake tri ure stikam po ulicah in ogledujem lepe hiše, potem grem, kakor druga gospoda, v kavarno, da bi potolažil godrnjajoči želodec. Nekaj ljudi je sedelo krog mize ter so se pogovarjali o državnem zboru.

„Šembrej, Pavliha, to je kaj za-te,“ si mislim; „boš pa šel poslušat, kako se kaj tam obnašajo kranjski poslanci. Boš videl, ali je kaj s „Slovenijo“ ali nič. Morda tudi dobiš doktorja Tomana ali fajmoštra iz Breznice.“

Tudi sem bil radoveden, kakšna je hiša v kateri se delajo ministri.

„Bog ve, me bodo li pustili v dvorano ali ne, ker nisem gospod, ker nimam dolgih hlač in pinje.“ Tako si mislim in sklenem poiskati fajmoštra, da bi me oni v zbor vpeljali; saj še nisem vedel, kje je. „Z gospodom fajmoštrom,“ sem si mislil, „ga bova že dobila.“

Otroci so šli ravno v šolo in tudi študente sem videl mahati jo po tlaku z bukvami pod pazduho. Teh kateri bi mi morda vedel svetovati, kam naj se obrnem. Tedaj vstavim enega ter ga vprašam:

„Mi veste povedati, kje stanujejo gospod fajmošter iz Breznice?“

Vprašani me debelo gleda.

„Kako se pišejo in kaj so?“ me vpraša.

„I no, Pintar, Lovrenc Pintar, saj vsak otrok že vé, da so poslanec.“

„Ne poznam!“

S temi besedami se zasučé na peti in gre svojo pot. Ta je pa lepa, da bi še brezniškega fajmoštra tukaj ne poznali! Pa kaj dé to, je bil že kak butec, ki še ne vé, kaj je poslanec. Na to vprašam drugega. Ta sicer vé, da so gospod Pintar poslanec, pa da so brezniški fajmošter, tega tudi on ne vé. Je mogel že malo po svetu hoditi. Še manj pa mu je znano njihovo stanovanje. Prav Dunajčan tak, ki še mesta ne pozna! Tudi nihče drugi ni v stanu povedati, kje stanujejo brezniški fajmošter.

Grem in grem naprej, pogledam vsacega, če bi jim bil kaj podoben, ali kakor da bi sam vrag nagajal, vidim same tuje obraze, še doktorja Tomana ni nikjer. Čas hiti naprej in ker se bojim, da bi državni zbor ne šel pred narezan, ko pridem jaz tje, vprašam nekega gospoda, kje je državni zbor.

„Pred škotskimi vrati,“ mi odgovori priljudno.

„In kje so škotska vrata?“ prašam dalje.

„Na škotskem polji.“

„Pa kje je škotsko polje? Kako moram iti, da pridem do tega?“

„Priatelj, Vi ste tujec, to vidim, tedaj Vam tudi ne morem povedati, kako bi najprej tje prišli. Najemite si postrežčka, da Vam kaže pot. Ravno tam stoji eden, govorite ž njim!“

To je bilo vsaj kaj vredno, dasiravno se mi je za malo zdelo, da me je ta gospod tako zabitega mislil, da bi si ne bil zamogel zapomniti popisanih potov. Stopim tedaj k postreščku, ter mu ponudim šestico, ako mi pokaže pot do državne zbornice. Mož zahteva dve in ker videm, da nič ne odjenja, mu jih dam, potem greva, on pred mano, jaz njim.

Med potom mi je bilo vse všeč, na vsakem voglu kaj novega za-me. Vendar se ne upam zamakniti v kako stvar, ker bi mi bil morda vodja ušel in me ob dve šestici pripravil. Presneto je bilo daleč! Še le čez kake pol ure se vstavi postrežček pred majhino hišico, ktera je narejena kakor za keglišče.

„Tukaj je hiša,“ pravi moj vodja, „imate že vstopnico?“

„Koga če imam?“ vprašam radoveden.

„Vstopnico, to je list, s katerim Vam je vstop dovoljen. Brez njega ne smete v zbor.“

„Ta je lepa! Tako daleč sem šel in zastonj,“ si mislim in majem z glavo. „Kaj mi je storiti, prijatelj? Vem, da poznate brezniškega fajmoštra, ki so v tem zboru. Povejte mi, kako bi prišel do njih.“

„Nič ne skrbite! Se eno šestico boste dali, pa Vam bom jaz preskrbel vstopnico?“

„Naj se pes obesi, tu jo imate.“

Postrežček se zgubi skozi neka vrata in se kmalu vrne z listkam v roki, ter ga meni izroči.

„Kar tu-le na desno idite, pa Vam bodo že pokazali prostor.“

S temi besedami zgine mož, jaz pa stopim naprej, oddam listek ter sem kmalu na prostoru. Kaj čudno se mi zdi. Prav tako je, kakor včasih v Ljubljani v kakšni leseni baraki, kjer se komedijanti pre-

vračajo. Pa saj sem slišal že večkrat, da se tudi v tej hiši z narodi komedija igra.

V sredi se vzdiga oder, v polomescu ga obdajajo lesene klopi za poslance, in više za njimi je galerija ali oder za gledalce in poslušalce. Meni se je zdelo, kakor da bi ministri, kateri so sedeli na odru, najbolj umeli igrati komedijo. Od konca nisem prav razumil, kaj vse to pomeni, še le nek gospod, katerega sem za to vprašal, mi je stvar razjasnil.

„Kje pa sedé brezniški fajmošter, doktor Toman in drugi kranjski poslanci,“ ga vprašam dalje.

„Prav pod nama tu zdolej,“ mi odgovori, „a danes so sedeži prazni, le Kljun je tukaj in grof Margeri.“

„Kaj neki, da unih ni,“ si mislim, „saj menda niso ure zaspali.“

V tem hipu nastane nemir in šepetanje v zbornici, predsednik na odru vstane in prebere nek spis, kateri je bil pa za-me preučen. Le toliko se mi je zdelo, da so se brali med podpisi tudi brezniški fajmošter in dr. Toman.

„Aha,“ sem si mislil, „najbrž bodo morali kazen plačati, ki jih danes ni tu.“

„V klopeh, na odru in pri nas nastane velik nemir, ljudje in poslanci letajo sem ter tje. Kar vstane Kljun, katerega sem jaz po „Brenceljnu“ pri tej priči spoznal, in nekaj žlebedra, kakor da bi hotel reči, da ne gre iz hiše, da bo ostal na svojem prostoru. Saj ga nihče ni silil, da bi šel. Kakor da bi komu bilo kaj mar, kje sedi dohtar s kljunam!

Jaz se ne morem zdržati smeha in upijem: „Dobro Kljun! Le še, le še!“

Komaj izustim te besede, kar mi potrka nekdo na ramo, češ, da naj grem ž njim. Radoveden, kaj mi bo povedal, grem naprej, a on za mano in ko prideva do vrat, me pahne ven ter vrata za mano zapre. Ta me je prečinil, pa, ne boš, Jaka! Jaz se vprem s celim hrbtom ob vrata in jih stresem, da vse zabobni in kar deske pokajo. Vam bom že pokazal, kaj se pravi, Pavliho za nos voditi. Šen en-

krat vzdignem vrata, da mi kar na hrbtu obvisé. Zdaj me obstopijo trije policaji, ter velijo, da naj grem ž njimi.

„Jaz nimam pri policiji prav nič opraviti,“ jih zavrnem, „če imate Vi kaj, boste pot že brez mene najdlji, vsaj Vam je Dunaj bolje znan ko meni.“

Izrekši naslonim izsneti vrata k steni ter jim obrnem hrbet. A oni stopijo za mano in se me drže kakor mokra srajca kože.

„Ne bodite sitni,“ jih nagovorim, dospevši na prostor pred hišo, „saj me ne bo nihče vkradel in če me kdo zagrabi, mu bom že pest pokazal. Zagotovim Vam, da od mene ne dobite krajeerja za spremljevanje.“

Na to se zopet zasučem proti cerkvi, ktera se blizo tam zida, da bi jo ogledal.

„Ne tje,“ pravi eden policajev, „tu sem, tu!“

„Jaz bom ogledal cerkev, razumiš —?“ se zadere, „če jo hočeš tudi ti gledati, ne bom ti branil, a mi ni treba po petah hoditi.“

Zdaj me zopet obstopijo in mi zapró pot proti cerkvi, češ, da gremo v mesto.

„Ne bodite no neslani,“ jim rečem, „saj sem že povedal, da jaz zdaj še ne grem v mesto.“

„Zgrabimo ga; če noče iti z lepo, bo šel pa z grdo.“

„Če je taka, se pa dajmo!“ pravim jaz, pljunem v roke in zavišem rokale.

Med tem se je nabralo mnogo ljudstva krog nas. Velik hrup ustane in ko me prvi policaj zagrabi, ga trešim ob tla, da je kar odskočil. Ostala dva potegneta sablje, a v tem hipu se jame ljudstvo med mene in nju siliti, tako da sta se mi v kratkem zgubila izpred oči. Zdaj mi nekdo zadej — menda je bil kak rokodelec — v ušesa zašepeta: „Zgubite se v kako vežo, potem najemite voz in se peljite, kamor Vam je drago, če ne jih pride več in potem Vas bodo kake mesece v luknjo vtaknili, ker ste stražo ob tla vrgli. Skrijte se na vsaki način, če Vam je draga prostost.“

„Hencej,“ si mislim, „ta je slaba! Zdaj pa le domu! Iz tega namena se nisem pripeljal na Dunaj, da bi ječe ogledoval in se z policijo ruval. Pa so tudi strašno neslani.“

Hrup je še zmiraj velik in meni se zdi, da so se policaji zdaj začeli z drugimi pretepati. Toraj smuknem v bližnjo vežo, bila je ravno gostilnica, pijem poliček vina in pošljem strežaja po voznika, se vé da, za dobro plačo. Kmalu stoji zaprt voz pred hišo in jaz se splazim vanj.

„Kam, Vaša milost?“ vpraša voznik.

„Na železnico proti Trstu!“

Vrata se zapro, voznik požene in voz drdra po kamnitnem tlaku kake tri četrti ure in se vstavi pred onim poslopjem, kjer sem se prvič s policijo seznanil. Odprem vrata in plačam, kar je voznik zahteval, ter hitim na mostovž, kjer se prodajajo listnice za vožnjo.

„V Ljubljano, tretji red!“ velim pri oknu, „koliko velja?“

„Ob devetih zvečer,“ je bil odgovor.

„O presneto! Na, zdaj pa imaš, Pavliha! Kaj bo pa zdaj!“

Premišljujem kaj bi počel do večera. Po mestu se ne smem klatiti, bi me hitro imeli, in drugam ne vé. Kaj bo! V tej obleki me bo vsak pes poznal, ker po vsem mestu nisem videl nobenega, kateri bi mi bil le količkaj podoben. To je vendar sitno! Da bi bil le zopet v Ljubljani! Tam ni nič nevarnosti. Iz kolodvora grem kar naravnost peš domú in potem bi bil vrag sam, da bi me našli.

Tako premišljevaje se sprehajam po mostovžu. Kar stopi nek človek k meni, ter me nagovori:

„Se bomo peljali, Vaša milost?“

„I, šembrej, saj res! Peljal se bom v kakšno gostilnico in tam ostal v svoji sobi do večera. Tam me policija ne bo iskala.“

Tedaj stopim v voz in rečem kočijažu, da me pelje v bližnjo gostilnico. Lačen sem bil že tudi, toraj ravno prav, da se mi je ponudil. V gostilnici na-

ročim si kosilo, potem prosim, da bi mi pokazali sobo. Vse zgodi se prav hitro in da bi malo počil, se vsedem na mehke stol. A komaj sem jel premišljevali, kaj bi bilo, če bi me policija vendar-le dobila, ko vstopi hišna ter prinese bukve, pero in črnilo, češ, da se vpišem. Jezno jo zavrnem, da bom to na večer storil, zdaj sem truden in zaspan. To bi bilo res, kakor da bi se policiji ponujal! Hišna odlazi, jaz zaklenem vrata, potem zadremujem. Zbudim se o mraku; zopet premišlujem, kako bi tudi tukaj nevidoma všel, položim na mizo goldinar ter grem iz hiše, nihče mi ne brani. Na ulici se oziram po vozu, da bi bolj varno prišel na železnico. Kmalu pridrdra voznik, jaz ga vstavim — bil je ravno prazen — ter velim, da me pelje na kolodvor. To je dobro, da je na Dunaji toliko vozov! — Na kolodvor dospевši izvem, da odrine vlak še le čez dve uri, tedaj se podam v gostilnico ter čakam pri policiu pive — vino se mi je zdelo preslabo in predrago — zaželjene ure. Ko se naznani, da se je kasa odprla, grem in kupim listek. Zdaj mislim, da sem brez skrbi.

Čez nekaj časa, prav težko sem že čakal, zapoje zvonec, znamenje, da vlak odrine. Toraj se napotim tudi jaz proti vozu. A na vzhodu čakata dva policaja, brez dvoma nikogar drugega ko mene. O ti prebita kapa! — Da, če vzamem klobuk in kapo iz glave, me v drenji morda ne bosta spoznala. Da bi pa še bolj gosposko podobo imel, kupim si dolgo smodko ter jo prižgem in puham, ko dimnik, dasi ravno mi je slabo, ker te baže robe še nisem navažen, mi je premočna. V največji gnječi se zaletim tedaj proti vzhodu, obrnem, memo policajev gredé, obraz na uno stran, ter skočim na dvorišče in v prvi kurnik, pri katerem so vrata odprta. Tudi so klopi z mehkim žametom prevlečene, kar mi je jako všeč, znamenje, da je Dunaj v tem obziru že prekosil Ljubljano. Stisnem se v kot, da bi me kdo ne zagledal, a čudno se mi zdi, da nihče drugi ne stopi v voz.

Tedaj zaprem vrata in se prav po domače vležem na mehko podložje. Še enkrat pozvoni in zabrlizga, potem se jamejo vozovi premikati in kmalo smo na polju. Zdaj sem pa že dober!

Čez nekaj minut se odpro vrata in notri stopi voznik.

„Karto prosim?“ pravi.

Jaz jo izlečem in mu jo pomolim. On jo pogleda, potem mene ter se zadere:

„Oho, kmet, to je karta za tretji klas! Kako si prišel tù sem?“

„Skozi vrata ko ti,“ odgovorim; če je že on mene tikal, sem pa še jaz njega. „Misliš li, da je nisem plačal?“

„Tega ne mislim, a ti si plačal tretji klas, tukaj pa je prvi.“

„O, nič ne dé,“ odgovorim, „če sem preveč plačal, naj pa tebi nazaj dajo, kar je čez. Jaz sem vesel, da sem tù; je že dobro za-me.“

„Vem, da je dobro, še predobro, a tù boš plačal kazen.“

„Kaj bom plačal?“

„Kazen, kakor velijo naše postave, in sicer petero ceno do prve postaje, potem pa si, ako ti je drago, tu se peljati, kupi prvega reda karto.“

Izgovorivši treši vrata, da se vse strese. Na prvi postaji jih zopet odpre in pride z nekim gospodom k meni, kateri je dunajskim policajem zelo podoben. Vstrašim se, ker mogoče, da so po-me telegrafovali. A mož mi naznani, da moram plačati toliko goldinarjev in toliko krajcarjev. Jaz sežem v zelo že spraznjeno mošnjo ter plačam, potem me preselijo v drug kurnik, kjer so trde lesene klopi, i vlak odžvižga, jaz pa zadremujem in dremujem do Celja, tam še le se zdramim, ko jame želodec kričati. Pri zidanem mostu sem nekaj prav hitro pokosil ter se pripeljal potem v Ljubljano.

Tù zagledam na izhodu zopet dva policaja. Morda me zopet čakata, ker je mogoče, da so tudi v Ljubljano po-me telegrafovali. Tedaj stopivši iz voza čakam tako dolgo na skritem kraju, da se vsi ljudje izgubijo, potem si upam še le ven, oddam preščipljen listek ter jo pobrišem naravnost čez polje proti Medvodam. Še le tukaj si upam pošteno in primerno večerjati, ni vraga, da bi tudi tukaj policaji ali bričiči na-me prežili.

Srečno sem dospel do doma. Otroci in starka se čudijo, da sem se tako hitro vrnil, in vsak tirja svoj spominj od mene.

Šembrana policija! Zavoljo nje sem na vse drugo pozabil, nisem na Dunaji nič videl, s strahom in drago popotoval, malo jedel in pil in prav nikakoršne prijetnosti nisem imel. Policija me je v mesto peljala in iz mesta gnala, me je spremljevala in za mojo zabavo skrbela.

Saj zdaj ne bo več! Ne grem na Dunaj, ko bi me štirje konji vlekli. Še bahati se nisem smel, da sem bil na Dunaji, ker bi se bilo utegnulo izvedeti,

da sem policaja ob tla vrgel in potem bi me bili lahko v Ljubljani zaprli.

Zdaj se pa ne bojim več. Če jim bo kedaj v glavo padlo, da bi iskali Pavliho, bodo pa prijeli unega na Dunaji, za-me se ne bo zmenila nobena miš.

A vendar-le na Dunaj ne grem več.

LIPICA.

Stoji, stoji tam lipica,
Pod njo prav lepa hišica,
In kedar memo hiše grem,
Se vslej rad po nji ozrem.

Pred hišico nad vrati je
 Šopék zelene vejice;
 Ko vidim šopek, sam ne vem,
 Nikoli memo rad ne grem.

V ti hišici pod lipico
 Jaz najdem znano mizico;
 Priteče k' meni deklica.
 Rudeča ko cvetličica.

Prijazno se nasmeje mi,
 In mi ročico pomoli,
 Ko vgleдам zalo ročico,
 Koj mislim na majolčico.

Oko prijazne deklice
 Se zdí mi sladko grojzdice,
 Iz kter'ga vince se dobí,
 Ki meni dušo oživi.

Poliček vzame deklica,
 Prinese vinca sladkega,
 Jaz pa natočim do vrha
 Si ga v kozarec, pijem ga.

Oh pijem ga do polnoči,
 Dokler mi v žepu kaj zvoni;
 Potem pa me ven vržejo,
 Na suho cesto pahnejo.

Oh tam na cesti me je strah,
 Ni družega, ko pusti prah,
 Za grlo moje nikdar ni,
 Ko voda mrzla mi smrdi.

Potrkam zdaj na oknice,
 Pokaže se mi ličice,
 Jaz tirjam sladk' ga vinčeka
 Še en bokalček al' pa dva.

Prav' deklica: „Dobiš ga spet,
 Če imaš soldov štir'deset;
 Drugače not te ne pustim,
 Raj' v posteljici sladko spim.“

„Oh mila, mila deklica,
 Ti gorša ko cvetličica,
 Ne silim k tebi v hišico,
 Le daj mi ven majolčico.

Ga bodem tù pod lip'co pil,
 Kozarec za kozarcem zlil;
 Da plačal bom pošten' bokal,
 V zastavo ti klobuk bom dal.“

Zapré pa ona oknice,
 Ne sluša več besedice;
 Ne čuti, kol' ko jaz trpim,
 Ko žej'n pod oknicam slonim.

Ne čuti njeno srčice,
 Ne čut' jo njene ustice,
 Kaj za-njo duša mi trpi,
 Kak za-njo se srcé solzi.

Oh deklica neusmiljena,
 Pa meni srčno ljubljena;
 Če počí žeje mi srcé,
 Boš kriva, deklica, ti lé.

Se luna skoz megle ozré
 In v bolečinah vidi mé,
 Tud' zvezdice žalujejo,
 Me reveža milujejo.

Zdaj želost mi zapré oči,
 In kedar zjutraj se daní,
 Me najdejo tam v luži kjé
 Oh tebi, deklica, gorjé!

Oh, kaj jaz za-te zmir' trpim,
 Na cesti veči del ležim;
 Ker deklica nemila ti
 Mi braniš spati v post'ljici.

In vendar k' vidim lipico,
 Pod njo mi znano hišico,
 Zavijem rad se k hišici,
 Tje k zali, mili deklici.

Oh ljubim srčno deklico,
 Ker toči zlato kapljico.
 Jo ljubil bom, dokler bom živ,
 Dokler bom sladko vince pil.

Kaj se je gospodu ferboltarji na Dunaj zgodilo.

Per moj kokoš, tri sto medvedov! Daleč sem že bil, pa se mi ni še kaj tacga pergodlo. Pa naj povem, kaj se mi je na Dunaj pergodlo.

Po cušrift gospoda grofa, ki so bli ravn takrat per zicengah v rajskem rat, sem se mogel peljat drite klas po ajzenpon. Tri sto medvedov, sedmo šolo sem štediral — pa ne na Verhenk desete, ko-se špota naš šcmašter, k' je komaj v drug šol hlače trgal — pa ne bi bil mislil, da je tako dolga rajža. Per moj kokoš' vsi glidi so me boleli, še glih toko dobro vem, koker da bi blo včera.

K' sem na Dunaj iz vagona zlezel in karto odrajtal, sem se pustil skoz enega fijakarja peljat v kotel al hotel — francosko ne znam prav dobro — „Königin von Ungern,“ sem dal pedentariji vezitkarto in sem prašal za grofa. Ta me je prov debél gledal, koker zaboden vol. „No, kerle,“ mu rečem prov nobel, koker sem slišal grofa, da se more s takim kzindlam govort, „kaj me gledaš! Jest čem grofa pezuhat, kaj ga ni tukaj?“ To se ve da sem mu rekel po nemško,

ker na Dunaj že vsak otrok nemšk zná.

Pa me še bolj debelo gleda. „Ja, saj so Oni tist grof, kaj ni to Njih vizitkarta?“

„Šmencej,“ sem si mislil, „si pa dal pedentarij grofovo vizitkarto namest svoje, zato je delal take koplemente in te je ajernadal.“

K' sva se zastopila, mi je pa povedal, da so grof glih per zicengi. Men se je zlo mudil in peljem se k' Šotentor v abgeordnetenhause. K' not stopim, so glih vsi ven perderli.

„Tri sto medvedov,“ vprašam, „kaj pa je, al hiša gori al kal'?“

„Ne ne,“ prav portir, „minister - prezident glih ministre išče, pa noče nobeden bit, zato beže.“

„No, bom pa jaz,“ si mislim, „kaj pa je, če tudi to mal poskusim, saj me ne bo slana vzela.“

Grem in se ponudim za ministra.

Prezident me gleda od nog do glave, menda sem mu bil všeč, in pravi:

„Dobro! Ali razločite deteljo od svaka?“ Čudno vprašanje!

„Kaj bi je ne, šentajte,“ pravim jaz, „saj sem ferboltar s cajngesam?“

„Tedad Vas ne morem nucat,“ pravi prezident in mi obrne hrbet.

Tri sto medvedov! To mi je bilo toko špasno, da me zato niso votli za ministra, k' sem deteljo in svak poznal; še le čez nekaj mescov, k' sem ene cajtenge v roko dobil, sem videl, da je prezident vendar-le dobil takga ministra, k' detelje in svak ni poznal. Torej v Estrajh toko težko ministre dobe, če tolk od njih terjajo, le redek kteri, da b' ne razločil detelje od svaka.

Vid'te, to se m' je na Dunaj pergodlo. Če bom še sto let živel, tega ne bom pozabil. Lejte no, če b' bil jest tačas rekel, da detelje in svak ne poznam, b' bil saj dva mesca minister.

Ni vselej dobro, če je človk učen, per moj ko-koš, tri sto medvedov, pa nič klet.

Jurčekove sanje.

Bilo je v nedeljo večer. Po stari navadi so sedeli moške na ograji Jurčkovega vrta ter se pogovarjali o mnogovrstnih stvareh, zlasti pa o politiki. Župan vasi je bil jako prebrisana glava, je pridno bral časnike in obiskoval tabore in kedar je šel v mesto ni pozabil nikoli oglasiti se v čitalnici, ktere ud je bil, da je zvedel kaj novic. Te je potem v nedeljo pravil svojim sosedom, kateri so ga prav marljivo poslušali.

Zlasti je zanimivalo napredovanje slovenskih zadev vso vas in kedar je župan kaj posebno važnega našel v časnikih, je prinesel list sabo ter ga bral na glas; vse je marljivo poslušalo.

Danes je pisal časnik ravno o tem, kaj bi Slovenci morali imeti, da bi bili v enakopravnosti z drugimi narodi.

„Res je to veliko, ker še skoro prav nič nimamo“ pravi, berilo končavši, župan, „in Bog vé, bomo li to vse kedaj dosegli.“

Na to se oglasi Jurče:

„Čujte, sosedje, kakošne sanje sem imel preteklo noč.“

„No, no, bo pa že zopet kaj prismojenega, ki ne gre ne na konja, ne na osla,“ pravi Boštjan, „Vam se zmiraj kaj sanja, kar se na zemlji nikdar ne zgodi, kakor starim baburam. Pa vendar povejte, bo vsaj kaj smeha.“

„Le povejte, le,“ pristavijo drugi, „vsaj še večerja ni kuhana.“

Jurče se vsede na ograjo in drugi ga obstopijo; potem začne pripovedovati:

„Kakor vam je menda znano, sem Gašperju telico prodal in on mi je za-njo gotovih 32 goldinarjev odštél. Gašpar je trden, naj reče kdo, kar hoče; kdor dan danes kar meni nič, tebi nič našteje gotovih 32 goldinarjev, je že dober mož, mu ni nič reči.“

„Jaz sem bil telico dobro prodal in on jo je vredno kupil, tedaj stopiva k Boštjanu in dava vsak za en polič. Dober se nama je zdel, denar sva imela oba in tako sva se ga bla hitro navlekla. Jaz že od nekdaj nisem pijanec, če ga imam pa malo več ko navadno pod kapo, me pa včasih vrže. Nič prav ne vem, kako se je godilo, kajti mesto v bišo zaidem v šupo in kar na enkrat sem v mrvi. Mesec je gledal radovedno skoz špranjo na-me, pa ne zmenim se dosti za-nj ter zaspim v mrvi.“

„Meni se navadno ne sanja rado, mora že kaj posebnega biti, in tudi na sanje ne držim prav nič. Pa ta večer se mi je sanjalo nekaj posebnega, kaj takega nikoli še ne. Čujte!“

„Zdi se mi, ko da bi bil v prav taki deželi, kakor naša je naša. Po njej prebivalo je dvojno ljudi: Gospôda ali škrici, kateri so govorili nemški, in kmetje, katerih je le redko kdo umel nemški jezik, kajti govorilo se je rajši slovenski ko nemški; nemščina je bila znamenje sirovosti in pomanjkljive omike. Kdor je nemški govoril, ni imel nobene veljave. Po uradnih in pisarnicah se je sploh pisalo le slovenski in dasiravno je bilo po postavi ostro zaukazano, da imata oba jezika enako pravico, se nihče ni zmenil za to postavbo; da, ravno na one, kateri so se za njo najmanj zmenili, se je povsod posebno oziralo, oni so dobivali najmastnejše službe.“

„Vlada je bila vseskoz enostranska; Slovenec je našel povsod pravico, nemec pa je povsod brez uspeha trkal na vrata, nihče ga ni poslušal. Zavaljo tega so bili pa tudi Slovenci neslano prevzetni, počenjali so z nemci in nemškutarji, kar jim je bilo ljubo, nihče jih ni branil. Da boste pa sami videli, kako se je tu godilo, vam bom povedal nekaj dogodbeb, ktere sem tudi v sanjah videl.“

Šla je pohlevna nemčurska mladina na kmete, da bi se malo razletala in čistega hribovskega zraka navlekla. Druzega namena ni imela, to je gotovo. Izbrala si je po otroški šegi voditelja in romala iz mesta, rekši, da gre, kakor otroci pravijo, krompir

pobirat. To je čisto nedolžno veselje, nihče bi ga ne smel kratiti, dokler vlada prostost gibanja.“

„Tako korači svojo pot, ne stori nikomur nič žalega in se vsled tega ne nadja tudi nič hudega. A glejte, kaj se zgodi!“

„Komaj se je primerno razkropila po travniku in začela svoje otročje igre, kar se pripodi surova in pijana druhal ter jih silovito napade, razpodi in namlati, kogar vjame. Plašna deca se razkropi in beži zastavo svojo pustivši, domú, teče, da skoro pete pozabi in senco zadej puša in tako uide sili.“

„Pozneje se zbere v bližnji vasi, a tudi tam si še ni življenja svesta. Vname se hud boj in nekteri so ranjeni. Ropot je strašan, skoro podoben resni bitvi. — Se vé da se praska naznani sodniji, ktera pošlje brž preiskalnega sodnika, srditega Slovenca, nad hudodelnike, pravda se začne in kaj mislite, kako se je končala?“

„I, nu, kako drugače, ko da so bili surovi napadovalci obsojeni v težko ječo! To ugame vsak, kdor vé količkanj, kaj je pravica,“ odgovori župan.

„Ne boš, Jaka! Vidite, Vi ne poznate one pravice, ki vlada v tisti deželi. Zgodilo se je ravno nasprotno. Kmetje so bili milovani zavoljo truda, kterega so jim napravili meščani s tem, da so jih morali poditi in pretepati. Zaprti in v težke ječe obsojeni so pa bili — čujte — meščani, kateri so šli čist zrak dihat ali krompir pobirat. Le čudite se, le, take so bile moje sanje. Rabsodba se je podpirala s tem, ako bi ne bili šli fantiči iz mesta, bi ne bili po hrbtu dobili; tedaj so krivi oni, kajti kmetje jih niso šli v mesto iskat. Taka pravica je res čudna! Mesto napadovalcov se zapirajo napadenci. In res so se postili potem v hudi, težki ječi.“

„Pa čujte še drugo prav tako nenaravno dogodbo, ktera se mi je sanjala. Videl sem dva dečeka, ktera sta šla v tuj vrt jabelka trest. Prvi se mi je zdel meščan ali nemec, drugi kmet ali Slovenec. Zasači ju straža, kateri je bil vrt v varstvo izročen. Človek bi mislil, da bo stražnik oba prijel in jih kazni izročil, kajti oba sta se mi zdela enako kriva, in po človeški pameti in pravični postavi sta tudi bila kriva eden ko drugi. Ali čujte, kaj se tudi tu zgodi!“

„Čuvaj, dospевši do drevesa, migne kmečkemu fantiču, da naj teče, a meščana zgrabi za vrat, ga tira pred gospodarja in tam ga ostro kaznujejo. Za kmečkega hudodelnika pa se ni nihče zmenil. In vendar je bil brez dvoma še bolj kriv od onega, kajti njemu je bilo znano, da je to tuj vrt in da ne sme jabelk tresti.“

Še nekaj se mi je sanjalo, pa se ne spominjam natanko. Zdelo se mi je, kakor da bi bili hoteli meščani ali nemci napasti kmete in jih našeškati. A komaj se je to izvedelo, brž so vreli od vseh krajev vojaški oddelki, žandarji in policaji skup, tako da skoro solnca ni bilo videti. V istem trenutku se zbudim in glava me boli od žveplenega vina. Kaj mislite o mojih čudnih sanjah?"

„Ho, ho! Kaj tacega se zamore le Jurčku sanjati in še njemu le, kedar ga ima preveč pod kapo. Beži, beži, Jurče, take dežele še v mesecu ni, kjer vse ljudi luna trka.“

Vse se smeje Jurčku in še mnogo jih je slišal zavoljo neumnih sanj. Kedar se mu zdaj kaj enacega sanja, vse za-se obdrži.

Rešpehtarjova kuharica.

Marskej smo že skep plavšal, med cajtam smo se tud prav luštno unterholtal; jest sem čas kakšen špas povedala, da ste se en mal smejal. „Škoda b' blo, če b' se tukaj ne vidl', sem s' mislila, pa sem sena pravla in peršla spet en mal na pesuh.

Bomo pa dons eno zapel, k' sem prov dobro auflegt in per frišni štim. Jest znam eno prov novo, štir kseselce ima, pa je toko vštimana, da

se vsa rajma in da se začne, kedar je ven, spet od konca. Ne vém, če Vam je znana al ne, k' je prov ta nove sorte. Vam jo bom pa zapela no, imenuje se:

Slovenec in nemškutar.

Slovenec in nemškutar
Sta šla že koj na jutar
Na špencir na Roženpah.

Slovenču prav' nemškutar:
„Čemu greš koj na jutar
Na špencir na Roženpah?“

Slovenec prav': „Nemškutar,
Čemu greš koj na jutar
Na špencir na Roženpah?“

Tako Sloven'e, nemškutar
Sta šla že koj na jutar
Na špencir na Roženpah.

Domači pripomočki.

— Stara baba naj ti vselej pomeni nesrečo. Ako greš na jutro zgodaj po opravilih in te prva sreča stara baba, boš imel gotovo nesrečo, ako se ne poslužiš sledečega pripomočka. Brž ko zapaziš, da te ima stara baba srečati, se obrni in idi prav počasi nazaj, od kodar si prišel. Kedar zapaziš, da je šla že memo tebe, se zopet obrni, tako da ji hrbet pokažeš, in stopaj naprej, kamor si se poprej namenil. Enako ravnaj, kolikorkrat te ima na potu baba srečati. To toliko pomaga, da boš prvič na dan prav malo opravil, drugič pa, ako boš imel ves dan nesrečo pri opravilih, se ne boš zamogel izgovarjati s tem, da te je stara baba srečala, kajti, ako se po tem nasvetu ravnaš, te ne more srečati, timveč te le doide in zad pusti.

— Šurki ali grili so gotovo največa nesnage v pohištvu. Ako jih hočeš pregnati, ravnaj tako-le: Vsako jutro vzemi prav ostro nabrušeno šilo, nabodi nanj toliko šurkov, kolikor jih gre. Potem vtakni šilo v steno in pusti ga do drugzega jutra v nji tičati. To ponavljaj vsako jutro in kedar si nabodel zadnjega šurka gotovo ni nobenega več v pohištvu. Če bi pa to ne hotelo pomagati, pa zapali streho in kedar hiša do tal pogori, ne bo nikoli več šurkov v nji. Na prav ta način se tudi znebiš podgan, miš, senic, bolh itd.

— Dobro je, če človek vselej ve, kakošno je vreme. Da to prav hitro zveš, stopi po dnevu pred hišo. Če vidiš senco zraven sebe, je gotovo, da sije solnce; ako si moker, gre pa dež. Če po noči padeš v jamo in nisi pijan in ne prismojen, je gotovo, da je tema.

— Hudo je, ako človeka glava ali trebuh boli. In vendar je prav lahko pomagati in sicer tako-le: Pojdi na most globoke reke, priveži si cent težek kamen krog života ter skoči naravnost v globočino. Stavim, da te ne bo nikdar več ne glava ne kaj drugega bolelo. Ta pripomoček je dober zoper vsako bolezen.

— Veliko se bere in sliši o ljudeh, ki gredo zaklad (šac) kopat, pa se prav grdo goljufajo. Ako češ tak zaklad najti, ravnaj tako-le: Vzemi trden lonec, napolni ga z dvajseticami ali sploh srebrnim denarjem, nesi ga v temni noči na vrt pod hruško in ga zakoplji čevelj globoko, a ne zini besedice o tem. Drugo noč med enajsto in dvanajsto uro vzemi matico ter koplji pod tisto hruško in našel boš lonec napolnjen z denarji. Jama bo le tedaj prazna, če si poprej komu povedal, kaj si storil, ali če te je kdo videl. Tedaj je, kakor pri vseh stvareh, tudi tukaj molčanje neobhodno potrebno. Če imaš mnogo časa in če te to veseli, lahko vsako noč izkoplješ lonec denarjev.

— Kedar krompir gni je, pravijo, da je za kmeta slaba letina. Veliko se je že ugibalo, kako bi se temu pomagalo, a slabim vspehom. In vendar ni skoro stvari bolj lehke, kakor gnjilobo odstraniti. To se tako-le naredi: Njivo, na katero misliš krompir saditi, dobro pognoji in izorji, potem vsej na-njo pšenico, ječmen ali rež in cekin ti dam za krompir, kateri ti bo na tej njivi tisto leto segnjil. — Prav tako si lahko pomagaš, če ti je med pšenico mnogo ljulike; ako nasadiš fižola na-njo, ne boš imel ljulike niti med režjo niti med pšenico, se vé da, le tisto leto.

— Koliko prepira je med slovenskimi in nemškimi časniki zarad števila taborovcev! Tu je

prav zanesljiv način, po katerem se izvé natanko število ljudi. Daj vsakemu srebrno dvajsetico in kedar vsak po eno dobi, preračuni, koliko ti jih manjka, in porok sem ti, da boš natančno vedel število taborcev.

— Ako ne veš dobro, ali je kdo nemškutar ali Slovenec, izveš to najprej, ako mu rečeš: „Grova na Janjče?“ Če reče: „Idiva!“ je Slovenec, ako se pa prestraši in teče, je nemškutar.

Planeta,

ktera se posebno po noči sučeta krog Dežmana.

Kratek slovar,

sestavljn iz besed, ktere se večkrat bero in čujejo.

Avstrija, lepa hiša v dva dela razdeljena; v enem stanujejo Ogri, drug pa je za Nemce, nemškutarje in liberaluhe. Sicer je še mnogo prostora v nji, a ne za slovanske narode, kateri stanujejo pod streho v kleti in drugih luknjah kot najemniki ali posli.

Blamaža, plača, ktero dobé nemčurji, kedar se čez Slovence spravijo ali kaj velikanskega namerjajo. V navadnem življenji je to vspeh, s katerim se človek ne more pobahati.

Blamirati se, dobiti klofuto, po kateri sicer ne oteče lice, ki pa vendar-le boli.

Blatna vas, jako imeniten kraj zavoljo tega, ker ima tam blatnovaško ministerstvo svoj sedež. Tam prebiva mož, kateri se veliko z „blatom“ pečá.

Čitalnica, zbirališče surovosti, kmetavzarjev in preoblečenih kmetov ter slovenskih prenapetnežev. Vrh tega je tudi kraj, kjer se posebno nemški govori.

Deželni zbor kranjski, skupščina poslancev, po večini slovenska, ktera sklepa postave v ta namen, da jih potem vtakne v žep. Dežman ima tu priložnost, svoj žolč svobodno razlivati. Podnožje mu je — 5 gold.

Dežmanovo maslo, prav slaba zabela za slovensko ljudstvo. (Glej „kultura.“)

Državni zbor, mašina, za katero Slovenci zdaj več ne marajo.

Gasilna straža, nemčurska, društvo, katero je za ogenj kot nalašč.

Janjče, { prokleta kraja, za ktera nemčurški turnarji
Ježica, { najbolj vedó. Od nju do Ljubljane se pride
prej, ko od Ljubljane do nju.

Inteligencija, nemčurska, puh, s katerim se nemčurji bahajo, kateri požlahni človeka tako, da napada slovenske poslance itd. Sicer so obsedeni s tem duhom do malega vsi nemčurji, Slovencev pa se ne bo nikdar prijel. Glavno zalogo tega blaga ima konšt. društvo.

Kapital, lastnost, ktera v zvezi z inteligencijo kinča vsacega nemčurja. Če ju blizo pogledaš, sta pa kakor strah, namreč, v sredi votla, krog kraja ju pa nič ni. Kdor te z neskončno prevzetnostjo pogleda je gotovo od „kapitala“.

Kazino, zbirališče liberaluhov in nemčurjev, podružnica konšt. društva, kjer se navadno Slovincem zabavlja.

Klerikalec je v očeh liberaluhov vsak, kdor ima kakšno vero ali ni liberaluh ali nemčur; tedaj se imenuje klerikalec tudi vsak Slovenec.

Konstitucija glej ustava.

Konstitucijsko društvo, zbor nemčurjev in liberaluhov v Ljubljani, kateri prav ponosno prazno slamo mlatijo. Zbero se najrajše, kedar predsednika luna trka. Najrajše bi zapovedovali vsemu svetu, pa se jih še miši ne bojé.

Kranjec, stara švedra, ki ne vé, kaj je in noče biti Slovenec. Pomeni tudi národ, o katerem se je dolgo govorilo, da je tam v Nemčiji neki.

Kranjsko, svinjska dežela, kjer raste prav veliko hrastov, tedaj je za nemškutarje ko nalašč. Namen njen je, rediti nemškutarje, renegate in drugo

drobnico, plačevati davke in pošiljati sinove v vojsko, kakor je dolžnost vsakega državljana. Zato pa sme taborovati in svoje pravice zahtevati. Če bo dolgo obstala, je mogoče, da zadobi národ kdej svoje pravice.

Kultura, nemška, pust sad, nikakor za kranjsko deželo, kajti po njem rada glava boli. Nemcem je jako koristen, ker se drugačne narave. Pomeni tudi krilo, pod katerim so ljudstvo slepari. Za kupčijo pri nas ni pripravna, se je malo prodala. Kedar se je napije Kočevar, gre svojim poslan-cem mačje gost.

Liberalizem, beseda, ktera pomeni ravno nasprotno od besedi „prostost“ in „svoboda,“ tedaj toliko ko Žabjek ali Grad.

Liberaluh, grda in ostudna žival človeške podobe, kosmate vesti in ostudnih zob, ktera rada Slovence zoblje. Nahaja se posebno po slovenskih deželah in je nemčurske vere.

Mameluki so udje zdajnega mestnega odbora v Ljubljani, šteje se jih trideset; ti so napolnjeni nemčurskega duha in razsvetleni z inteligencijo, tako da se ne morejo nikdar zmotiti. Kupčujejo tudi z nemško kulturo, ktero prodajajo za blamaže.

Ministerstvo, blatnovaško, glej konšt. društvo.

„dunajsko, naprava, v kateri se goje ministri za pokoj z dobro plačo. Kakor zadnje skušnje učé, se tam vé za Slovence le takrat, kedar je treba novih davkov.

Nemčur ali nemškutar, domača, jako škodljiva zver slovenskega rodú, a nemške vere, ki prav slabo nemščino govori. Goji se najrajši v pisarnah, uradnijah, pod visoko pinjo in se živi od Slovencev. Slovenca pa se vendar-le bolj boji, kot hudič križa.

Nemec, pošten, jako redka rastlina, ktera je že pri nas skoro pošlá in se komaj po dnevi še z lučjo

dobi. V naši deželi se ne rodi, če se pa sem presadi, se kmalu spridi, ker se je rada prime nemčurska ali liberaluška gnjiloba.

Paragraf, bič za nemčurje in Slovence, kateri pa večidel maha po Slovencih.

„ 19. državne postave, številka, ktera se, kakor se vidi, ne dá nikakor v enake dele razdeliti, tedaj Slovenci dobijo manjše kose.

„**Proklete grablje**,“ orodje, ktero svojega lastnega gosпода po žnabljih bije; sicer pa znamenje nemčurske inteligencije na Kranjskem.

Ravnopravnost, lepa beseda, le škoda, da se do zdaj še ne vé, kaj pomeni.

Renegat, odpadenec, kateri je svoj jezik zatajil in se v tujem gnjezdu navadil na slovensko meso. Nahaja se pogosto v uradnijah in v nemčurskem šotoru sploh. Štel bi se skoro v vrsto ropnih žival.

Slovenec, slepar, kateri misli, da kaj veljá, pa ne veljá nič. Ta rod je komaj pet do šest let star. Bleiweis ga je izlekel iz kota, kjer bi bil moral po nemčurski previdnosti gnjiti vse večne čase.

Slovenija, sanje Slovencev, kateri mislijo, da se jim bodo v „Sloveniji“ neprenehoma zabeljeni žganci kuhali. Za nemčurje pomeni ta beseda toliko ko „strah.“

Slovenski duh, nemčurjem huda pošast in njihovi kulturi jako nevaren, zato je pa tudi v takem imenu, kakor pri nas Pajk; bojé se ga ko rogatega vraga.

„**Sokol**,“ ljubljansko društvo nezrelih mladenčev v rupečih srajcah, ktere nemčurji že od nekdaj pisano gledajo.

Tabor, nepotrební baharijski zbor neomikane slovenske druhali, kjer se ljudstvo slepari in slovenski vodji šopirijo.

„**Tagblatt**,“ list za nemčurske potrebe in laži, smrdljiva gnojnica, s ktero se poliva slovenski národ

in v kateri so se jeli vmivati in valjati ljubljanski liberaluhi. Podoben je pesu, kateri je le na Slovence dresiran.

Turnar, ljubljansko-nemški, spriden sad nemčurske kulture, ktera sploh pri nas še ni nič prida rodila. Zná posebno urno teči, zabavljati in kričati, sicer pa ni nikakor navaren, Janjč in Ježice ne more trpeti.

„**Verfassungstag**“, nemška beseda, pomeni zbor nemčurjev in liberaluhov, kjer se mnogo neslanega govori in še več vina in pive izpije. Ima veliko večo veljavo, ko n. pr. deželni ali državni zbor ali celo tabor.

Ustava, decemberaska, desetero zapoved, ktere Nemcem vse dovolijo, drugim pa vse prepovedó. V njih se nahaja tudi 19. §., kateri je zato izmišljen, da se prestopa.

Žabjek, kraj, kjer počivajo Slovenci po težkem delu; nemčurjem je vstop dovoljen le pri posebnih priložnostih. Ričet, zelje in repa se tam dobro cenijo.

„Brenceljnovi“ zverinjak.

„Brencelj“ je frčaje po svetu spoznal mnogo žival, ktere je dobro in koristno vsakemu poznati, da se ali varuje škode, ali pa da jih že po perji in petji pozna.

Tu jih je tedaj za letos razstavil le nekoliko, ktere že bolj ali manj poznate, ktere si pa morete dobro zapomniti.

Glejte jih!

1. Kljunač

na poti iz Dunaja.

Živi po deželnih in državnih zborih, kamor so ga zatrosili veliki posestniki. Od drugih strani je že dobro znan.

2. Lesjak.

Na vso moč pohlevna, krotka, domača žival,
ktera slovenske kokoši grozno obraja. Tukaj leze
ravno iz svojega brloga nadzorovat po „Sloveniji“.

„Prokleta muha.“

Ker vem, da je nihče ne pozná, prosim, da si
jo vsak sam kupi. Velja le 2 gold. 40 kr. na leto.

4. Pajk.

Kakošen je bil pajk, že vsak vé. Zdaj je popustil svoje poprejšno življenje ter šel v pokoj, ker neokorne nožice mu nočejo več prav služiti, zobje so se mu skrhal, tako, da se mu že priproste kmečke muhe posmehujejo. Zatoraj ima tukaj prav primeren prostor. Le bliže, ne bojte se ga, zdaj več ne lovi. Videti je še letos, potem naj pa gré, kamor mu je drago, saj stara polomana pokvaža ni več za nobeno rabo. —

5. Kranjski orel,

1. prost v „Sloveniji.“

2. v nemškutarski sužnosti.

Zastavice.

V sredi je votlo, krog kraja pa nič ni. Kaj je to?

Slovenska svoboda.

Komu ljudje največ upajo?

Tristemu, kdor ima največ dolgov.

Kaj je Dežman?

Poljedelec, ker med narode prebir seje.

Kaj je Kljun, kedar v deželnem zboru sedi?

Renegat.

Iz česa se vidi, da se hudič najbolj križa boji?

Iz tega, da ni nobeden oženjen.

Kdaj je v Ljubljani po noči najbolj tema?

Kedar je mesec v priliki.

Kje je več laži, kakor v enem listu „Tagblatta“?

V dveh listih.

Koga se ljubljanska gasilna straža najbolj boji?

Ognja.

Kdaj bomo Slovani v Avstriji enakopravni z drugimi narodi?

O sv. Nikoli.

Smešnice.

„Prav nekaj čudnega se mi je oni dan v Ljubljani pripetilo. Z Ovčarjevim Petrom sva se bila pogovorila, da me bo v Ljubljani v čitalnici počakal. Grem po opravilih in ko vse opravim, se podam v čitalnico, a Petra ni. Iščem ga po vseh gostilnicah, kjer se mi je zdelo, da bi utegnil biti, a nikjer ga ni. Na zadnje stopim tudi v kazino in, kaj misliš, Jože, koga zagledam?“

„I no, koga družega, ko Ovčarjevega Petra, kterega si iskal.“

„O ne, ni res, nisi uganil. V kazini našel sem — same nemškutarje.“

Škricman in kmet se srečata. Prvi se vstavi pred kmetiča ter se zadere nad njim:

„No kaj ste, oče, Slovenec ali nemškutar?“

„Jaz? Jaz sem Slovenec!“ odgovori kmet. „In Vi?“ vpraša dalje.

„Jaz sem pa nemškutar, če nimate nič zoper to!“

„O nič, nič, prav nič,“ odgovori kmet; „če ste Vi nemškutar, ni treba, da bi se jaz tega sramoval.“

Pri mizi sede Slovenci in nemškutarji. Pogovarjajo se, ko navadno, o narodnosti ter o tem, da ima že odgoj mladine velik vpljiv na poznejše politično mnenje.

„Jaz nisem te misli,“ pravi ne ko nemškutarče; „marveč skoro vsakdanja skušnja uči, da je mož ves drugačen, kar se tiče narodnosti, ko je bil deček. Celó pokaže se, da so oni, ki so bili v dijaški suknji najhujši Slovenci, premenivši stan postali največji nemškutarji, da že to besedo rabim.“

„Na ta način,“ pristavi Slovenec, „ste bili Vi v mladosti ali v dijaški suknji strašen Slovenec.“

Kmet prinese uradniku nemški dopis nazaj, ter zahteva slovenskega, kakor je bilo na taboru sklenjeno.

„Jaz nisem govoril na taboru za to, da bi se slovenski jezik vpeljal v naše pisarnice,“ se zadere uradnik; „naj Vam pa oni naredo slovenski dopis, ki so o tem govorili.“

„Dobro! Bom pa tudi onim od zdaj za naprej davke plačeval.“

Uradnik ga pogleda in ko vidi, da hoče oditi, pravi:

„Stojte, oče! Pisar, poslovenite onemu butecu dopis.“

Kmet pripelje bika na somenj. Mestni postopač, ki se je rad kmetom posmehoval, pristopi ter reče:

„Oče, Vaš bik in pa Vi sta dva, kaj ne?“

„Res je to bilo, dokler sem bil sam pri biku. Zdaj pa, ko ste pristopili Vi, je eden več, tedaj smo trije.“

Zabuhli postopač se hitro pobere.

Prerokovanje za prihodnje leto.

Prihodnje leto bo jako imenitno, le škoda, da ga bodo doživeli le oni, kateri poprej ne umrjô, tedaj gotovo vsi tisti katerih do Silvestrovega večera o polnoči ne vzame smrt.

Začelo se bo leto po zimi in gorje onim, kateri nimajo gorke obleke! Kajti snega bo toliko, da se ne bodo hiše iz njega videle, — če ga bo namreč poprej toliko padlo.

Vreme bo celo leto jako neprijetno, — ako ne bo solnca in toplote. Tudi bo mnogokrat treskalo in kamor bo strela zadela, bo vse požgala, če ne pride ljubljanska nemčursko-ognjena straža na pomoč. Toča bi utegnila le po nemškutarjih biti, če bi šli na Je-

žico ali na Janjče, kamor pa menda ne pojdejo, tedaj bo to leto za-nje brez toče.

Vkljub lepemu vremenu bo nemška kultura na Kranjski zemlji prav slab sad rodila. Ako pridejo nove volitve, nemčurija ne bo dosti poslancev pridelala.

Tim bolj pa bo napredovala slovenska ljulika, ktere Dežman ne bo zamogel iztrebiti. Če jo bo bolj plel, več blamaž mu bo zraslo. Skrhanih „prokletih grabelj“ ne bo še dal popraviti, timveč jih bo še mnogokrat preklel, ker ga bodo vedno le po žnabliah bile. Vrh tega bo dobil še marsiktero zaušnico, ako ne fizično, pa moralično.

Ravnopravnost bo vpeljana za vse narode, namreč v Ameriki, a v Avstriji še ne.

Gotovo je, da bo vsak človek praznoval svoj rojstni dan, kdor ga doživi, ali kdor ni rojen 29. svečana, katerega tudi v tem letu ne bo.

Sicer pa bo ostalo vse pri starem. — Mačke bodo lovile miši, pesi bodo lajali in popadali, nemčurji se zaganjali v Slovence, vsak pes bo zacvilil, če mu boš na rep stopil, in vsak nemčur tekkel po policijo, če ga boš stiskal. Tiči bodo svoje žvrgoleli, nemčurji in liberaluhi v eno mer svojo trobili, nemškutarski uradniki bodo pošiljali kmetom nemške dopise, kmetje se bodo smeli pritoževati, a vradniki njihove pritožbe ometavati, naše šole bodo vstvarjene še vedno po nemškem kopitu, a večina učiteljev bode nemčurska. Če bo Slovenec nemčurju kaj žalega storil, se bo poslal na Žabjek, a kedar se bo Slovincu godila krivica, ne bo vselej zaprt.

S kratkem: Vse bo večidel ostalo pri starem.

Več pa „Brencelj“ o prihodnjem letu še sam ne ve, tedaj ne more povedati. Bo pa drugo leto.

„BRENCELJNOVA.“⁶⁶

Sem prokleta mušica,
 „Brencelj“ mi reko;
 Sem značaja hudega,
 Želo 'mam ostro.

Mi ostuden lib'raluh
 In prevzét nemčurski duh.
 Jaz ga pičim, da gorje,
 Če tudi mi grozé.

(Dalje prihodnje leto.)

KAZALO.

Predgovor	1
1870. leto	3
Kmečki pregovori (Bauernregeln)	8
Dežman in letni časi	11
Kratek načrt konstitucionalno-liberalnaške ustave	13
Blatnovaško ministerstvo	18
Deželna sodnija	20
Šolstvo	20
Pavliha na Dunaji	21
Lipica	49
Kaj se je gospodu ferboltarji na Dunaj zgodilo	53
Jurčekove sanje	55
Rešpehtarjova kuharica	62
Domači pripomočki	63
Planeta	65
Kratek slovar	66
„Brenceljnovi“ zverinjak	70
Zastavice	75
Smešnice	76
Prerokovanje za prihodnje leto	77
„Brenceljnova“	79

